

Henk van Doremalen

warandeloop 50

Jubileumuitgave
ter ere van de 50^e Warandeloop

Tilburg 2008



1 november 1961:
Frans Kuenen (370) en Henk Snepvangers (328) voeren het veld aan.
Tussen hen zichtbaar Henk de Wit.

Voorwoord

De Stichting Internationale Warandeloop organiseert dit jaar voor de 50e keer haar evenement dat thans bekend staat onder de naam Internationale VGZ Warandeloop Tilburg. Als stichtingsbestuur vonden we dit een uitstekend moment om eens terug te kijken hoe het evenement zich in die halve eeuw heeft ontwikkeld.

In opdracht van ons stichtingsbestuur heeft de Tilburgse historicus, publicist en redacteur van vele atletiek-uitgaven, Henk van Doremalen, de historie van de Warandeloop in kaart gebracht. In deze uitgave wordt in woord en beeld geschetst hoe de kleine bosloop uit 1956 uit is gegroeid tot een groot meerdaags evenement met internationale allure.

In de loop van die halve eeuw hebben vele duizenden meegedaan aan de Warandeloop, van topatleten tot trimmers. Vele honderden hebben meegewerkt om van het evenement ieder jaar een succes te maken. Deze vrijwilligers zijn voor het grootste deel afkomstig uit de eigen gelederen van A.V. Attila (voorheen A.V. Volt). Zonder hen, maar ook zonder de steun van tientallen sponsors, zou de Warandeloop nooit het niveau hebben kunnen bereiken dat het nu heeft.

Ik gebruik deze uitgave graag om iedereen die op enigerlei wijze heeft meegewerkt aan de Warandeloop van harte te bedanken voor zijn of haar inzet en betrokkenheid. Vijftig jaar Warandeloop leert ons dat het evenement niet vanzelf tot stand komt. Ik ben er van overtuigd dat we de komende jaren de succesvolle traditie kunnen voorzetten.

Ik wens u veel lees- en kijkplezier met dit boekwerk.

Cees van Loon
Voorzitter Stichting Internationale Warandeloop



Verantwoording

Op 22 en 23 november 2008 is in Tilburg de 50e editie van de Internationale VGZ Warandeloop, Nederlands grootste en best bezette veldloop. Dit boekwerk geeft in woord en beeld zicht op hoe dit evenement zich ontwikkelde van een kleine bosloop met een beperkt wedstrijdprogramma tot een tweedaags evenement met Europese topbezetting.

EEN BOSLOOP OVER 3600 METER

Voor de eerste editie moeten we terug naar 1 november 1956. Op de katholieke feestdag Allerheiligen, toen nog een dag waarop iedereen vrij was, tekende AV Volt voor de organisatie van een bosloop die start en finish kende midden in de Oude Warande. Enkele tientallen atleten gingen van start voor een veldloop over 3600 meter. Junioren liepen 1800 meter, vrouwen deden niet mee, recreanten bestonden nog niet. Alles verliep 'correct en vlot', aldus de verslaggever van de Tilburgse krant het Nieuwsblad van het Zuiden. 'De organisatoren verdienen hulde'.

EUROPESE TOPCROSS

De Stichting Internationale Warandeloop, gelieerd aan AV Attila, is op 22 en 23 november 2008 de organisator van de 50e editie van het evenement. De Warandeloop anno 2008 is de enige EAA permit veldloop in Nederland. Het is een atletiekinterland op crossgebied en tevens selectiewedstrijd voor deelname aan de EK veldlopen op 14 december in Brussel. Zaterdag is de Nationale Jeugd Crossdag, zondag vinden diverse wedstrijden en trimlopen plaats met als apotheose de beide Crossgala's voor vrouwen en mannen met deelname van Europese topatleten. Nationale en internationale topatleten, regionale wedstrijdlopers uit heel het land, recreanten, scholieren, deelnemers businessrun, pupillen, junioren, veteranen, wandelaars, Nordic walkers en G-atleten nemen anno 2008 deel aan de Warandeloop.

ALTIJD DE WARANDE

In de opsomming zit al besloten welke enorme vlucht de Warandeloop heeft genomen. Dat was in 1956, toen het initiatief werd genomen, beslist niet voorzien. Een vast gegeven al die jaren was het verblijf in de Warande, het fraaie bosgebied aan de westkant van Tilburg tussen de Bredaseweg en de spoorlijn Tilburg-Breda. Vroeger nabij het Tilburgse Dierenpark, tegenwoordig aangeduid als 'vlakbij de universiteit'. De traditie gebod lang dat het evenement op 1 november plaats vond. In 1967 is het plotseling anderhalve maand later op 17 december, maar die uitstap was eenmalig. Jarenlang zat de Warandeloop vervolgens in de laatste week van november, een enkele keer werd het begin december. Pas recent werd er weer wat meer geschoven in november. Maar altijd was het een najaarscross, die sinds enkele jaren nadrukkelijk in het teken staat van de Europese Kampioenschappen Veldlopen medio december. Met het oog op de EK in Tilburg is voor een try-out in 2004, eenmalig, uitgeweken naar het Leijpark.

50 KEER?

De jaartallen verraden iets opmerkelijks. 1956 tot 2008 zou betekenen dat de 53e editie op het programma moet staan. In 1966, 1968 en 1971 vond er echter geen Warandeloop plaats. Dat had ondermeer te maken met de Tilburgse atletieksituatie waarin in deze jaren de Warandeloop van AV Volt en de Wandelbosloop van Kunst & Kracht elkaar afwisselden. Meestal, want de bos- of veldlopen aan beide zijden van de spoorlijn, ontwikkelden zich los van elkaar. Met de fusie van de beide verenigingen in 1974 tot Attila ging de Wandelbosloop ter ziele en werden alle krachten gebundeld in de toen al succesvolle Warandeloop.



BRONNEN

Voor dit historisch overzicht is rijkelijk gebruik gemaakt van het persoonlijk archief van Frans Heffels sinds 1960, wanneer hij als 8e A-junior in de uitslagen verschijnt, betrokken bij het evenement. Als deelnemer, microfonist, toen hij 'voor één keer' moest invallen voor Jan Verschoor, organisator en race-director. Verdere info kwam via kranten en documentatie aanwezig op het Regionaal Archief Tilburg, de eigen collectie van de auteur, jaarboeken KNAU, Atletiekwereld, Duursport, Atletiek Actueel en andere atletiek- en hardloopbladen en gegevens die aangereikt zijn door diverse betrokkenen. Beeldmateriaal was afkomstig van de Stichting Internationale Warandeloop, Persbureau Van Eindhoven, Toine Damen, Jan Stads en enkele particulieren.

Voor de samenstelling en productie werd samengewerkt met Stichting Internationale Warandeloop (in het bijzonder Frans Heffels en Bart Vennix), Scheepens reclame adviseurs (Margot Stuart), Drukkerij Gianotten (Bart Gladdines, Esther Menne en Maarten van Zon). Jolande Grijsbach zorgde voor tekst- en drukproefcorrecties. Met dank aan al die anderen die informatie verstrekten of adviezen gaven.

Henk van Doremalen
Tilburg november 2008

DE WARANDE. WILLEM VAN HESSEN-KASSEL, heer van Tilburg en Goirle, liet in 1713 een fraai park aanleggen op de heidegronden ver buiten het toenmalige bewoonde gedeelte van Tilburg. Het was een zogeheten sterrenbos dat hij 'tot desselfs playsir en gebruyk' wilde benutten. In 1715 was de Warande met de aanleg van de vijver compleet. Het park was toen 57,5 hectare groot. Op de kaart van Zijnen uit 1760 staat de plattegrond fraai ingetekend. In 1858 werd de heerlijkheid Tilburg en Goirle verkocht en kwam het landgoed Oude Warande in het bezit van notaris Josephus Daamen. Diens erfgenamen verkochten het in 1906 aan Bernard Verbunt. Verbunt op zijn beurt verkocht het oostelijk deel in 1931 aan de gemeente. Op dat gedeelte is in 1932 Burgers Dierenpark gevestigd. Na de oorlog heet het Tilburgs Natuur Dierenpark en is de familie Van Dijk, die in dieren handelde, er nauw bij betrokken. In 1952 had de gemeente ook het overig deel van de Warande gekocht. Een deel was toen dus dierentuin, een deel openbaar park.

Dat dierenpark is er tot in de jaren zeventig geweest. Op 23 augustus 1973 is het officieel gesloten en ontmanteld. Een gedeelte van de dierentuin werd daarna de start- en finishlocatie van de Warandeloop. De enige andere zichtbare herinnering zijn de ooit ontsnapte Siberische grondeekhoorns die zich juist op de dagen van de Warandeloop, vanwege de drukte, schuil zullen houden. Wie op rustigere tijden door het park wandelt of rent, komt ze beslist een keer tegen. De Oude Warande is de enige plek in West-Europa waar deze eekhoorns in het wild voorkomen.

Oude Warande betekent dat er ook een Nieuwe Warande was. Daarvoor moeten we terug naar het midden van de 18e eeuw toen Graaf van Hogendorp-van Hofwegen de eigenaar was van de Warande. Hij liet in 1757 aan de andere kant van de stad, in de Rauwbraken, de Nieuwe Warande maken, die inmiddels weer is verdwenen. De officiële benaming Oude Warande ter onderscheiding van de Nieuwe Warande is echter gebleven.

Frans Kuenen nam afscheid van Tilburg met overwinning



Veldhuizen op tweede plaats in de eerste Warande-loop

(Van onze sportredacteur)

TILBURG, donderdagmiddag — Tot 2 november 1956, dus tot de dag, dat U dit leest, heeft Tilburg een Nederlands recordhouder in de stad gehad: de atleet Frans Kuenen, die als eerste Nederlander onder de half uur-grens van de 10 km heeft nu afscheid genomen van Tilburg — danaar — met een duidelijke overwinning bosloop, georganiseerd door de vereniging Kuenen verhuizen. „Eindelijk kritz ik dan hij ons tevreden na de wedstrijd. De „spr 3600 meter in het Warande-bos niet verr Tgen wij hem verzochten wat bijzonderhe baan te vertellen, vroeg hij ons even te wac aantrekken onder mijn trainingspak“. Te deelte van het parcours, waarna hij ons deelde. Kuenen wekt de indruk, dat hij van zijn sport. Zijn woorden accentueerde trouwens nog, want hij merkte op, dat h eerder met de atletiek te zijn begonnen.

Kuenen was al 21 jaar, toen hij „aan atletiek sportman niet te vroeg. „Vóór die tijd besteedde aan sportbeoefening.“ Dat is te meer eigenaardig

★ Op deze foto ziet U Frans Kuenen, die de eerste Waranda-loop won.

Heren klasse A.
1. F. Kuenen Sprint 12.05.6 2. A. Veldhuizen Orion 12.24.6 3. P. Verstegen P.S.V. 1241.4 4 F v Belkum PH, 13.13.5. H. Christ Oss Volo 13.15..

Heren klasse B
1 F. Ekelhof HAC 12.25.. J. v. Bokhoven BHJ 13.03.2. 3 Th. Roelofs. HAC 13.07.. 4 P. v. d. Sande Orion 13.12.. 5 K. Steendijk PH 13.34..

Ta

Dames
Oosterho
PSV-Lute
klezaat-B
Dames
Rijkstik-
dria 8-2.
Dames
3 Sullasa
JCV 2-B
Dames
Breda 2-1
3 8-2, BI
Tempo 1
Dames
Lute 3-R
5-5.

Dames
TOS 3-NV
3 9-1, NV
10-0.

Irene 4-3
Heren
Den Bosc
2 9-1, V
KAT 6-4.

Heren
Were Di-
3 7-3, PS
Heren
Breda, 2-1
5-5, BSM
crum 3-5

Heren
PNEM 2
Bosch 2 3
Lute-0-10

Heren
Crescend
2 3-7, Iret
NVR 4-4.

Heren
KTC 2-JC
Animo 2-1
0-10.

Heren
Oosterhot
3 9-1, NV
Heren
Irene 9-1r

Heren
Goirke 2
0-10, Iren
Heren
Irene 6-G
Taxandria

D
m



Nieuwsblad van Het Zuiden, 2 november 1956.

1 november 1962: zege voor Fons Veldhuizen.

Aanloop 1956 - 1970

De allereerste Warandeloop vond in 1956 plaats op 1 november. Dat was op Allerheiligen, een katholieke feestdag in die jaren nog te beschouwen als een zondag. Het was dan ook een verplichte vrije dag voor scholen, bedrijven en overheid. Het leek een prima keuze van Atletiekvereniging Volt, dat destijds onder leiding stond van Noud Linkels.

Tilburg telde in die jaren nog twee eigen dagbladen: het Nieuwsblad van het Zuiden en de Nieuwe Tilburgsche Courant. Opmerkelijk genoeg bracht de eerste een royaal verslag met foto, terwijl de andere krant ... niets publiceerde. Beide kranten waren overigens in deze dagen vooral bezig met de Hongaarse opstand, die toen het nieuws beheerste. Op sportgebied wierpen de Olympische Spelen hun schaduw vooruit. Ze stonden later in november op het programma in het Australische Melbourne.

EEN TOPPER ALS WINNAAR

In die middag van donderdag 1 november werd de eerste editie van de Warandeloop gehouden. Winnaar van deze bosloop van Volt, zoals de aanduiding ook wel was, was de 26-jarige Frans Kuenen van Sprint Breda. De inwoner van Tilburg (!) was niet zonder enige faam. Hij was de eerste Nederlander die de 10 km op de destijds gebruikelijke sintelbanen onder het half uur liep. Van 30.21,4 bracht hij het record in de zomer van 1956 in Brussel op 29.47,2. Dat was een verbetering van jewelste, dat waren nog eens tijden. Wie zijn verhaal leest dat opgetekend werd na de finish van de eerste editie van de Warandeloop zal de wenkbrauwen fronsen. Het was de tijd van het jaar dat atleten zich kwalificeerden voor de Olympische Spelen in Melbourne die gepland stonden van 22 november tot 8 december. Maar Kuenen had niets vernomen van de heren van het NOC. Het was hem ook niet duidelijk wat de limiettijd was. Hij was trouwens eigenlijk geen 10 km specialist vond hij, maar kwam veel liever uit de op de 1500 meter. Kuenen die sportinstructeur was bij het leger was pas op zijn 21e serieus met atletiek begonnen. O ja, hij had eindelijk een huis toegewezen gekregen in Breda zodat hij terugkon naar zijn geboortestad. Hij was nu tijdelijk woonachtig in Tilburg. En zo gaat het verhaal over de eerste Warandeloop vooral over Frans Kuenen. Niets op tegen, maar graag hadden we gelezen hoe het ging met deze eerste editie. Een paar zinnen wijzen daarop. De weersomstandigheden waren prettig, de publieke belangstelling viel de verslaggever tegen, maar 'alles verliep correct en vlot. De organisatoren verdienen hulde', aldus de krant. De foto laat zien hoe Kuenen in een herfstdecor tussen een dikke haag toeschouwers 'de eerste Waranda-loop won'. Want Warande of Waranda is tot in de jaren zestig om het even.

VOORAL EEN BRABANTSE VELDLOOP

Die Frans Kuenen was toch niet zo maar iemand. Nationaal recordhouder op de 10 km meldden we al. De eerste onder de 30 minuten, een prestatie waarvoor hij dat jaar de KNAU-beker zou krijgen: zeg maar de beker voor atleet van het jaar. In 1956 zou hij zijn eerste van zes veldlooptitels pakken. En de Warandeloop won hij in 1957 en 1961 nogmaals. Betekende de komst van een van Neerlands beste lopers van dat moment ook dat de Warandeloop direct van landelijke betekenis was? Toch niet. Atletiekwereld, het tweewekelijkse blad van de KNAU, maakte de eerste jaren helemaal geen melding van deze veldloop, die ondanks Kuenen toch vooral een regionaal gebeuren was. De eerste jaren laten in de voorste lines namen zien als Kuenen (Sprint Breda), Veldhuizen (Orion Oirschot, later Volt Tilburg), Verstegen (PSV Eindhoven), Henk Snepvangers (MOC Bergen op Zoom). Nadrukkelijk wordt in die jaren gemeld dat een atleet helemaal uit Geleen of Gouda was gekomen. Het waren de uitzonderingen in een door Brabanders bezochte en beheerste Tilburgse veldloop. De deelname was ook beperkt, het aantal nummers ook en van een trimloop was al helemaal geen sprake. Bij de eerste editie zien we dat er 3600



Start 1962: Helemaal rechts de latere winnaar Fons Veldhuizen. In het midden is Henk de Wit als eerste weg.

meter over twee rondes gelopen werd met een uitslag die keurig de toen gebruikelijke klasse indeling van de KNAU volgde.

UITSLAGEN PER KLASSE

In de officiële uitslag was Kuenen eerste in 12.05.6 voor Orion-atleet A.Veldhuizen, in wie Fons Veldhuizen te herkennen valt, die 12.24.6 nodig had. Derde in de A-klasse was PSV-atleet P.Verstegen met 12.41.4. B-atleet F.Ekelhof van HAC uit Helmond was met 12.35.0 natuurlijk sneller, maar de uitslag ging per klasse. Het zijn de jaren dat atleten gemeten naar hun prestaties op de baan ingedeeld werden in vier klassen: A, B, C en D. Die indeling werd bij de cross ook gevolgd. Daar liepen alle atleten wel gelijktijdig, maar de uitslag was weer gesplitst naar klasse. De genoemde Ekelhof was zo dus de winnaar van de B-klasse, zoals M. Brosens van DJA de C-klasse won en W. van Raay van Volt de D-klasse. Junior Jan van Grinsven van PH won in 5.44.8 de halve afstand bij de junioren-A, terwijl C. van Haperen van Sprint in 6.17.2 de beste was bij de junioren-B. Toen het begin jaren zestig wat drukker werd, startten de zogenoemde D-atleten apart.

Er waren in die jaren nummers voor heren en jongens. De uitslag gemeten met de stopwatch ging in tienden, in tweetienden om precies te zijn.

De start van de Warandeloop was in deze jaren in het midden van de Warande, waar vele bospaden samenkomen. De 'rotonde' is nu niet meer in gebruik bij het evenement, al komt het huidige parcours er kort voor de zogeheten 'Berenkuil' vlak langs. Zonder het te beseffen volgen de studenten van Parcival de oude traditie: enkele weken voor de Warandeloop, houden zij, al twee decennia, hun jaarlijkse Snertcross met vlakbij de rotonde de start- en finishplaats.

EEN ALLERHEILIGENLOOP

Dat de Warandeloop tot een traditie zou uitgroeien stond in 1956 beslist nog niet vast. Pas na de tweede editie in 1957 kwam de toenmalige voorzitter van 'Gymnastiek en Athletiekvereniging Volt' tot de conclusie dat de belangstelling van de zijde van de atleten in 1956 en 1957 rechtvaardigde dat er een jaarlijks terugkerende loop van zou worden gemaakt. Naast Noud Linkels waren Jo Schout en Jan Verschuur daar bestuurlijk bij betrokken. Dat zou dan een traditie op 1 november Allerheiligen zijn. Als algemene vereniging had Volt geen katholieke inslag, maar het was nu eenmaal een vrije dag. De 'andere' Tilburgse vereniging Kunst en Kracht was er blijkbaar niet gelukkig mee. Heel cryptisch lezen we: 'een aantal atleten uit Tilburg en omgeving kon aan deze wedstrijden niet deelnemen, vanwege 1 november'. Dat leed was enkele jaren later geleden. In de uitslagen verschijnen naast de Voltatleten steeds meer namen van Kunst en Kracht.

In 1958 en 1959 ontbreken in beide Tilburgse kranten verslagen over de Warandeloop. Er was in 1958 in dezelfde periode wel aandacht voor een heel wat belangrijkere wedstrijd. Op zondag 2 november werd nabij het natuurtheater in Oisterwijk het Nederlands kampioenschap veldlopen gehouden. De titel was voor Frans Kuenen. Nu zijn het de jaren dat twee wedstrijden in een weekeinde voor diverse atleten geen probleem opleverden. Veldlopen gingen in zijn algemeenheid in het najaar over niet meer dan zo'n 5 km. Maar Kuenen had zijn zinnen op de titel gezet en ontbrak – evenals andere sterke lopers – bij de Warandeloop van 1958 een dag eerder.

NOG GEEN KILOMETER

De noviteit van 1959, nu bijna 50 jaar geleden, was de deelname van dames. Ook nu ontbreekt het om onduidelijke redenen aan een verslag in een van de plaatselijke dagbladen, maar de deelname is een vaststand feit. Sprint-atlete Toos Adriaanse kon vier keer achtereenvolgens als winnares worden gehuldigd. Opvallend is dat de dames meedoen aan een veldloop over 900 meter. Het zijn de jaren dat de KNAU nog geen

De B-klasse Zederlaan...
 maal uit (oud) zekomen klopte
 alle andere A-klasse en kwam
 dus op de tweede plaats, doof de
 finish. Volt Sneevangers bleek
 de afstand (4400 m) welflets aan
 de lange kant. Bij de dames
 vormde Toos Adriaanse van
 Sprint weer een klasse apart.
 Zoals steeds liep ze een eenzame
 goede race. De jongens - A. 28 in
 getal, stormden na het startschot
 van start. Linkels in hoog tempo
 weg, zodat na een ronde de
 kopgroep reeds ver voor lag.
 Voor Heffels van Volt was dit
 tempo te hoog, maar voer club-
 geftoot Frank Pels niet. Hij wees
 in de eindsprint Dienstraten uit
 Breda gedeceerd terug. Bij de
 B-jongens bewees nieuw-komer
 Suikerbuik van Volt uit het
 goede hout gesneden te zijn. Hij
 finishte als 9e, vlak achter de
 kopgroep.
 De uitslagen luiden:
 Dames = 900 m: 1 T. Adriaan-
 se, Sprint, 3.26.6; 2 J. Hermes,
 Sprint, 3.38.7; 3 W. Hulshof v.

Nieuwe Tilburgsche Courant
2 november 1961



1 november 1964:
duel tussen Piet de Haas (154)
en Fons Veldhuizen (181).



1 november 1965:
Haico Scharn boekt de
eerste van vier zeges in
de Warande.

VOLT EN DE TILBURGSE ATLETIEK

Atletiek in de jaren vijftig betekende dat je in Tilburg een keuze kon maken uit vijf verenigingen. De sport werd beoefend bij Steeds Voorwaarts, David, Dionysius, Volt en Kunst en Kracht. Wellicht nog wel op andere plaatsen, maar deze verenigingen waren officieel aangesloten bij de Koninklijke Nederlandse Athletiek Bond. Ze bestonden soms al tientallen jaren. We kwamen ze ook al tegen in een overzicht uit de jaren dertig. Gebruikelijk was toen dat je atletiek kon beoefenen bij de gymnastiekverenigingen. Een onderscheid dat nog zeer essentieel was in de jaren vijftig: betrof katholiek en niet-katholiek sporten. Verenigingen als Kunst en Kracht en David hadden RK voor de verenigingsnaam staan. Voor Volt gold dat niet. Uiteindelijk bleven Volt en Kunst en Kracht over als atletiekverenigingen.



Wie zich nog verder terug begeeft in de historie ontdekt dat het bij de voetbalverenigingen de gewoonte was om in de zomermaanden de bal in te ruilen voor atletiekbeoefening. Bij Willem II, Tilburgs meest roemruchte club, is dat in de eerste decennia van de 20e eeuw gebruik geweest. Dat leidde ook tot wedstrijden op het gras en zeker ook een loop op het veld, maar van een 'officiële' veldloop was geen sprake. Willem II kwam de atletiek nog wel tegen, want sinds 15 augustus 1948 had Tilburg een nieuw gemeentelijk sportpark met een sintelbaan om het hoofdveld geschikt en in gebruik voor de atletiekbeoefening.

Volt, waar tal van sporten beoefend konden worden, had nog een eigen sportaccommodatie aan de zogeheten Ezelvense Akkers in Tilburg-Zuid op Broekhoven. Volt was ontstaan als omnisportvereniging van de gelijknamige fabriek aan de Nieuwe Goirleseweg (vanaf 1949 Voltstraat geheten). Het bedrijf was in 1909 opgericht als gloeilampenproducent. In die jaren heette dat fabriek voor metaaldraadlampen. De vraag er naar was groot, zeker na de Eerste Wereldoorlog. Al vanaf 1918 was Volt verbonden met Philips. Eind jaren twintig telde het bedrijf in Tilburg al ruim 1600 werknemers, dat zou nog doorgroeien tot zo'n 2500 werknemers in de jaren vijftig. Het maximum in 1971 lag op ruim 3100. Om het in het Tilburg uit die jaren te plaatsen: Volt was vanaf midden jaren twintig het grootste bedrijf in de stad, al was de totale textielindustrie met zo'n 10.000 arbeidsplaatsen als bedrijfstak groter. Wie bij Volt werkte kon voor een groot aantal sporten zoals voetbal, schaken, dammen, handbal, korfbal, gymnastiek en atletiek bij de aan het bedrijf gelieerde vereniging terecht. De afdeling gymnastiek en atletiek dateerde al van 1922. Aanvankelijk was Volt voorbehouden aan personeelsleden en hun familie, later toen de verenigingen verzelfstandigden, konden ook anderen lid worden.

nationaal kampioenschap voor vrouwen op het programma heeft staan. Dat gebeurde pas weer vanaf 1963. Die 900 meter veldloop was overigens al 100 meter langer dan wat op de baan sinds begin jaren vijftig weer gebruikelijk was als langste afstand. Voor die tijd was zelfs 800 meter aan de lange kant en werd een ronde van 400 meter als maximaal voor vrouwen beschouwd. Raadselachtig blijft waarom de vrouwen na enkele jaren weer uit beeld zijn verdwenen, om in 1969 terug te keren. Waarschijnlijk was de belangstelling toch te gering.

In 1963 kreeg de Warandeloop door de komst van Belgische junioren uit Turnhout voor het eerst belangstelling van 'over de grens'. Een jaar later kon met Piet de Haas ('een halve professional' volgens insiders) de eerste niet-Brabantse winnaar worden begroet. De atleet van Metro Rotterdam versloeg in een spannende slotfase tamelijk onverwacht plaatselijk favoriet Fons Veldhuizen. Met Veldhuizen kreeg Volt een getalenteerde veldloper in de gelederen, winnaar van de Warandeloop in 1960 en 1962 om vervolgens drie keer het onderspit te moeten delven tegen achtereenvolgens Henk Snepvangers, Piet de Haas en Haico Scharn. Vanaf 1964 liep hij in het Volt-tenu.

BELANGSTELLING

Als we kwantitatief gaan kijken dan lijkt het op de foto's of de eerste edities van de Warandeloop onder grote publieke belangstelling plaatsvonden. Dat was zeker zo in de buurt van start en finish waar het publiek zich concentreerde. Als het over aantallen gaat valt in een van de jaren het getal 600 wat betreft het publiek en ruim 125 (1962) als het over de deelnemers gaat. Voor dat jaar hebben we enkele gegevens zelfs wat specifiek. 20 B-jongens, een soortgelijke groep A-jongens, een veertigtal atleten in de D-klasse ('een

grote meute') en maar liefst 30 ABC-klassers ('een grote groep deelnemers, een ongekeerde weelde voor de organiserende vereniging'). Kortom: het gaat in die eerste jaren over 100 tot 150 deelnemers.

Langzaam maar drong ook in de geleerden van de KNAU door dat ze in Tilburg 'iets' met cross hadden. In 1962 wordt het evenement, zij het heel summier, genoemd in de wedstrijdverslagen in de Atletiekwereld. In 1964 pakte Volt de nationale titel voor clubs bij de NK veldlopen. Met Veldhuizen, Heffels, De Wit, Van de Breugel, Pels en Tabbers hadden de Tilburgers aardige crossers in huis. In de rubriek 'Van het cross en veldloopfront' in de toenmalige Atletiekwereld is de aandacht voor het Tilburgse evenement vergeleken met andere wedstrijden in 1965 nog steeds minimaal. Er worden enkele regels gewijd aan het duel tussen Fons Veldhuizen en Haico Scharn, die elkaar een dag eerder ook bestreden hadden in Helmond.

Na tien edities Warandeloop is de naam van het evenement gevestigd, zeker in het zuiden. Van een toploop met nationale uitstraling en massale deelname was nog geen sprake. In 1967 als de klasse indeling verdwenen is, gaat het over 150 deelnemers.

PERSPECTIEF

In welk perspectief moet de komst van de Warandeloop nu worden geplaatst. Zoals al werd betoogd, was het aanvankelijk zeker niet de bedoeling van AV Volt om met een jaarlijkse veldloop te komen. Veldloop of cross was in de jaren vijftig en zestig niet direct het meest populaire onderdeel van de Nederlandse atletiek. Het werd vooral gezien als training na het baanseizoen, de afstanden waren in het najaar relatief kort, het deelnemersveld bedroeg per evenement enkele tientallen atleten. Ook de NK werd in het najaar afgewerkt. Eigenlijk was er maar 1 evenement waar reikhalzend naar werd uitgekeken en dat was de cross van Le Soir in Brussel: het Criterium der Azen, die medio november op het programma stond. Dat was ook het enige evenement waar Nederlandse atleten massaal aan deelnamen, zeg maar de grootste 'Nederlandse' veld-

Ad van de Heijning uit Alphen won in 1969 en 1970.



*Henk Snepvangers in actie in 1961.
In 1963 won hij.*

loop van die jaren! In de jaren vijftig trokken de atleten met honderden tegelijk naar Brussel, later waren er zelfs 1000 oplopend tot 1500 Nederlandse deelnemers. In het hoofdnnummer mochten sporadisch Nederlanders aantreden, maar bij de zogeheten Volkscross waren ze er massaal. In de voorbereiding was het uitermate nuttig om een aantal wedstrijden in Nederland gelopen te hebben. Nergens hebben we de Warandeloop aangekondigd gezien als 'voorcross' voor de grote cross van Le Soir. De Warandeloop was dan ook geen cross, maar een veldloop. Het onderscheid deed er in de jaren vijftig en zestig nog wel degelijk toe. Een veldloop ging over vlak terrein met wellicht een enkele verhoging, de cross kende hindernissen en heuvels en kon soms ongekeerd zwaar zijn. Maar het kan niet anders of ook voor veel atleten bij de eerste edities van de Warandeloop was de cross van Le Soir het ultieme doel. Zowel Volt als K&K namen regelmatig deel in Brussel. In 1967 kwam dit top- en massa evenement door de opheffing van het wedstrijdterrein, een militair vliegveld bij Brussel, tot een einde.

PRESTATIELOPERS

In 1969 blijft de overwinning weer eens in eigen huis. Ad van de Heijning uit Alphen was voor de zesde keer dat seizoen succesvol bij een veldloop. Bij de vrouwen was dat Tilly van der Made, die al haar achtste zege boekte. Voor het eerst is er dat jaar een prestatie loop. Een nieuw verschijnsel naast de 'erkende' atleten, zoals de krant meldde. Twee stuks zelfs: een over 1,5 kilometer voor jongens en meisjes tot en met 14 jaar en een over 2,5 kilometer voor de ouderen. 'Het was fantastisch om te zien hoe deze deelnemers gekleed in vaak zeer fraaie tenues deze 2,5 km aflegden binnen de gestelde limiet. Ook de Tilburgse FIT-ploeg was vertegenwoordigd met vele 'dikbuiken'. Het deelnemersaantal is nu ruim 500. Er zijn dan 14 onderdelen af te werken.

In 1970 was Ad van de Heijning opnieuw afgetekend de sterkst. De uit Alphen afkomstige spoorwegem-ployee was beslist een verdienstelijk veldloper van bovenregionaal niveau, maar tegen de nationale top van die dagen Egbert Nijstad, Jan Zijderlaan, Bram Wassenaar, No op den Noordt en wat later Haico Scharn en Jos Hermens was hij meestal niet opgewassen. Met Van de Heijning wordt het hoofdstuk Warandeloop als regionaal loopevenement afgesloten.



19 november 1972:
 Op de foto ondermeer v.l.n.r.
 verslaggever Atletiekwereld Nic Lemmens (met pet),
 Bram Wassenaar (zonder startnummer), Cor Vriend (49),
 Jos Hermens (122), Henk Tiebosch (125), Haico Scharn (123),
 Egbert Nijstad (321 en AVD), daarnaast Theo Geutjens (160),
 Gijs Bode (161), Jac de Jong (132) en Harry Batist (280).
 Tussen Vriend en Hermens is het hoofd van Gerard Joore zichtbaar.

Doorbraak 1972 - 1979

In de jaren zeventig zal de nationale top op het veldlopen, de middenafstanden en de langere afstanden de cross in het Warandebos beheersen. Met Haico Scharn, Jos Hermens en wijlen Gerard Tebroke en bij de vrouwen Carla Beurskens stond het beste wat Nederland op dat moment in deze tak van de atletiek had aan de start. Bedenk daarbij dat Tebroke en Hermens op de langere afstanden op dat moment tot de Europese top behoorden. Hoe kwam De Warandeloop tot die doorbraak?

ACTIEVER RECLAME MAKEN

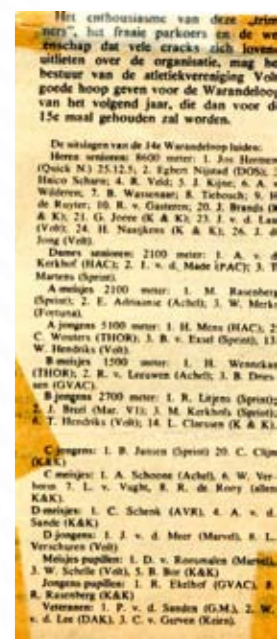
Frans Heffels: 'Vanaf het moment dat ik zelf actief liep ben ik ook betrokken geraakt bij het 'aantrekken' van atleten. In de jaren zestig toen we zelf nog liepen, spraken we die mannen bij de evenementen aan. Of ze ook in Tilburg mee wilden komen doen. Daar waren diverse mensen bij betrokken zoals Henk de Wit, Jo Verrijt, Freek Kielder later ook Fons Veldhuijzen, Huub van de Breugel, Frank Pels, Gerard Tabbers en nog vele anderen. We gingen actiever reclame maken.'

Dat had blijkbaar succes. Eerst volgde er kwalitatief een groei, daarna ook kwantitatief. De eerste helft van de jaren zeventig laat een duidelijke omslag zien bij de Warandeloop. Een paar zaken speelden daarbij een rol. Er ging een veel actievere benadering van atleten plaatsvinden, persoonlijk, maar ook via de media, er werd nadrukkelijk gezocht naar sponsors en subsidie van de gemeente, er kwamen onkostenvergoedingen voor clubs en atleten, het parcours en programma veranderden. Niet alles ging ineens, maar de omslag in de periode 1972 tot 1977 was duidelijk zichtbaar. Sterker nog: de Warandeloop voor 1972 is een andere dan daarna. En er was 1973.

NATIONALE TOPPERS

In 1971 was er geen Warandeloop, maar organiseerde Volt in het paasweekeinde de eerste Noradloop, een nationale wegwedstrijd over 25 km, die gewonnen werd door de viervoudige nationale kampioen op deze afstand Aad Steylen. Er stond dus top aan de start. De ideeën over de toekomstige Warandeloop broeiden. In 1972 vond in de zomer een groots opgezette trimloop plaats. Het was de 1e Tilburgse Trimloop in de Warande, waaraan zo'n 800 mensen deelnamen. Er was samen met de Nederlandse Hartstichting op grootse wijze reclame voor gemaakt in de plaatselijke krant. Zat hier al de filosofie achter dat naast een toploop een trimloop nodig was om meer deelnemers en publiek naar de Warande te trekken? In ieder geval stond er op 19 november 1972 een onderdeel voor trimmers op het programma: 1000 meter voor de jeugd en 3500 meter voor de ouderen. De belangstelling was toch wat mager. Het totaal die dag, inclusief de wedstrijden, was zo'n 400 deelnemers. Na het succes van de zomerse trimloop viel dat eigenlijk tegen. Maar kwalitatief was de omslag er wel! De 14e editie van de Warandeloop op die derde zondag van november bracht de gewenste toplopers aan de start, nu niet bij toeval of een enkeling zoals in de jaren vijftig en zestig, maar in groten getale. Jos Hermens, recordhouder op de 5 en 10 km, was dat jaar ongenaakbaar en hield erkende nationale crossspecialisten als Egbert Nijstad (toen ook kampioen op 5 en 10 km en de steeple) en Haico Scharn eenvoudig achter zich evenals Roelof Veld, de kersverse uurrecordhouder Johan Kijne en middenafstandspecialist Bram Wassenaar. Het parcours bestond dat jaar voor het eerst uit een kleine ronde van 600 meter, gevolgd door vier rondes van 2000 meter. 'Een snel parcours', volgens winnaar Jos Hermens. De start was nog op een van de paden zoals de foto hiernaast laat zien.

De organisatie in die jaren aangevoerd door Frans Heffels en Jan Verschoor was er – zeker achteraf gezien – in geslaagd de stap te maken van een goede regionale veldloop naar een topevenement. Er was een soort vijfjarenplan, maar de komende jaren zou moeten blijken of de sprong te maken was of de belangstel-



Nieuwsblad van Het Zuiden
 20 november 1972.

De Warandeloop sierde met grote regelmaat de cover van de Atletiekwereld. Hier vier voorbeelden uit de jaren zeventig.



1974: Winnaar Haico Scharn voor Gerard Tebroke en Jos Reveijn.



1976: Winnares Sonja Casteleijn (330) met Annie van Stiphout.



1977: Henk Mentink gaat aan kop bij de eerste Cross der Prominenten. Linksachter Gerard Tebroke, met nr. 516 Ad Buys. De overige drie zijn de Belgen Eddy Rombaux, Walter van Renteghem en Dirk Geens.



1979: De latere winnares Carla Beurskens (105) met Elly van Hulst (107), Joke van Gerwen (76) en de Belgische Mini Steels (84).

ling blijvend was. 'Alleen met wat sponsors geld ertegenaan gooien kan voor een goed deelnemersveld zorgen. En dan moet je maar afwachten of ze komen', meende Jan Verschoor in die tijd. 'De bedoeling in 1972 was om in 1977 zo'n 2000 deelnemers te halen', aldus Heffels.

EEN AUTOLOZE ZONDAG EN EEN DIK PAK SNEEUW

1973 had een eind kunnen maken aan de ambities van de Warandeloop. Het was de tijd van de autoloze zondagen die ingevoerd waren om brandstof te besparen. Nederland was in die jaren slachtoffer van een heuse Arabische olieboycot, die voortkwam uit een al te pro-Israëlische houding in de conflictsituatie die sinds 1948 over het Midden-Oosten hing. Om te voorkomen dat de olievoorraden de winter niet zouden overleven, besloot het toenmalige kabinet Den Uyl dat iedereen op zondag de auto moest laten staan. Het leek een ramp voor de sportevenementen, maar dat pakte voor de Warandeloop heel anders uit. Op 2 december was het de vijfde achtereenvolgende autoloze zondag. Heffels had enkele ontheffingen te pakken weten te krijgen. Strikt stond voorgeschreven dat hij met een VW-busje de route van de Jan Truijenslaan waar het atletiekcomplex van Volt was, naar de Warande mocht rijden om materialen aan te voeren. Er lag die dag een ruim pak sneeuw, zodanig dat er links en rechts in de natuurgebieden aan langlaufen werd gedaan. En toch werd dit het jaar van de doorbraak!

Aan de start stonden kampioenen als Haico Scharn, Egbert Nijstad, Bram Wassenaar, Roelof Veld, comingman Cor Vriend en bij de vrouwen Anneke de Lange. Hoe kwamen die daar?

Publiek vervoer met de bus was wel toegestaan. 'We hebben de atleten toen opgehaald en naar Tilburg vervoerd', aldus Heffels in een interview in 1983. Het betekende een grote bekendheid voor de Warandeloop. Het was ook de eerste wedstrijd dat najaar die op zondag wel lukte. Voor de tweede achtereenvolgende keer slaagde AV Volt er in 'alle' nationale toppers naar Tilburg te krijgen. NOS Sport ontbrak nog bij dit spektakel. Ook daar waren al lijntjes naar uitgezet, maar nog niet met succes.

De gedachte trimloop kwam niet helemaal van de grond. De verslaggever van het Nieuwsblad van het Zuiden meldde: 'Ongeveer zestig moedigen waagden hun lijf en leden in een trimloop aan de onverwachte gevaren die met de vlokken in de sneeuwmassa's lagen opgestapeld.'

VERGOEDINGEN

Er was nog wat anders dat een rol ging spelen: onkostenvergoedingen. In België bij de cross heel gebruikte

lijk, maar daar was een traditie met de toenmalige wereldtop in personen als Roelants, Puttemans, Polleunis, Schots, De Beck. In Nederland lag 'betalen' toch wat gevoelig. Maar de mannen van Volt hadden hun ogen goed de kost gegeven in België. Het voorbeeld werkte inspirerend.

Heffels: 'Ik schreef persoonlijke briefjes naar de cracks van die jaren. Ik moet eerlijk zeggen dat het toen wat makkelijker was dan nu met allerlei managers en trainers die zich er mee zijn gaan bemoeien. Het ging over bedragen als 25, 50 tot 100 gulden.' Naast die reiskostenvergoedingen - van startgelden was geen sprake - bouwde men ook aan een traditie van een ruime prijzentaal in natura en waardebonnen. En er werden vergoedingen gegeven aan clubs die met hele bussen tegelijk kwamen. Een vergoeding voor de club die van 'het verst' kwam of die 'de meeste inschrijvingen' had. Maar in eerste instantie ging het om de betere atleten.

Organisator Frans Heffels zei over die formule in dagblad De Tijd op 3 december 1973: 'Het is niet de bedoeling dat ze er wat aan verdienen. Maar wij zorgen er wel voor dat ze geen kosten hoeven te maken'. Roelof Veld in hetzelfde artikel: 'Het is gewoon leuk dat je hier nog iets meekrijgt, maar dat is niet het belangrijkste. Een cross past in de trainingsopbouw en met een beetje tegenstand is het leuker.' De totale begroting bedroeg in die jaren 2500 gulden. Naast inschrijfgelden kwamen de inkomsten uit bijdragen van de gemeente en het bedrijfsleven.

TILBURGSE AANPAK VOORBEELD

17 April 1974 is de fusie tussen de verenigingen Kunst en Kracht en Volt tot stand gekomen. Het organisatorische en bestuurlijke kader van de nieuwe vereniging Attila, ATletiek TILburg Aaneen, was uiteraard groter dan voorheen van AV Volt. Ook dat bredere kader kwam de uitbouw van de Warandeloop ten goede.

1974 bracht het Nederlands veteranenkampioenschap met coryfee Piet van Alphen als onderdeel van de 16e Warandeloop die nu ook internationaal werd genoemd. Een tweede noviteit was dat er sterke Belgische atleten aan de start kwamen. Incidenteel waren die er al eens, maar nu is er gericht geworven.

Jos Reveyn, Eddy van Butsele en Walter van Renteghem bij de mannen en Bernadette van Roy bij de vrouwen hoorden bij de favorieten.

Met zo'n 1200 wedstrijdlopers in 18 categorieën van pupillen tot veteranen en nog eens 300 trimmers is er sprake van een kwantitatieve doorbraak. Immers nog nooit waren er meer dan zo'n 500 deelnemers bij de Warandeloop.



De eerste reiskostenvergoedingen.

De Tilburgse aanpak werd in de Atletiekwereld als voorbeeld gesteld: 'Frans Heffels en zijn makkers kwamen drie maanden tevoren al in actie voor de cross van 1 december. Alleen al in de AW prikten Heffels c.s. vijf maal achtereen de atleten op deze datum vast.' Zo moet je een cross organiseren. Het werd afgezet tegen al die wedstrijden die amper 200 deelnemers trekken, maar die ook geen enkele moeite doen atleten op hun evenement attent te maken.

Haico Scharn die de Belg Jos Reveijn enkele seconden voorbleef, meldde in 1974: 'Dit soort wedstrijden zijn geweldig voor de Nederlandse topatleten. Hier was echt sprake van concurrentie. Het is daarom jammer dat er zo weinig sterk bezette crossen zijn'. Weer is de bezetting van topniveau, voor het eerst is nu ook de TV aanwezig. Naast de uitvoerige reclame in de AW en de directe benadering van atleten was er een aanzienlijke verbetering door te komen met startlijsten en uitslagen.

30 november 1974: Het eerste jaar met meer dan 1000 deelnemers. Dezelfde startlocatie is nog steeds in gebruik.



'MEER DAN 1500 ATLETEN ...'

In 1975 heeft de Warandeloop de sprong naar Nederlands grootste en beste cross definitief gemaakt. De 17e editie trok zo'n 1500 wedstrijdlopers en nog een paar honderd trimmers.

Het hoofdnummer voor de mannen telde op dat moment meer dan 200 deelnemers, van wie Haico Scharn zich de sterkste toonde voor Roelof Veld. Opvallend element is dat er weer wat meer Belgen in de wedstrijd te vinden zijn. In 1974 was Bernadette van Roy, de eerste Belgische winnaar in een van de hoofdnummers, een jaar later bleef Joke van Gerwen haar juist de baas.

Veel aandacht gaf Attila ook aan de pogingen om meer trimmers naar de Warande te trekken. Na de succesvolle, drukbezochte, eerste Tilburgse Trimloop zakte de belangstelling wat in. Er werd gewezen op mogelijkheden om als trimmer te trainen onder leiding van de uit de gelederen van Kunst en Kracht afkomstige Attila-coryfee Bart Brocken.

Wel 100 gulden reiskostenvergoeding kreeg Gerard Tebroke in 1976. Hij was daarmee als titelhouder op de 5 en 10 km dat jaar, de duurste betaalde atleet. Wassenaar, Veld, Vriend, Scharn en Joke van Gerwen kregen ieder 75 gulden. Startgeld mocht het niet genoemd worden. Tebroke was blessurevrij en dan was hij vrijwel onklopbaar, ook al was hij geen crosser bij uitstek. De vroeg gestorven Achterhoekse was bij tijd en wijle superieur op de langere baanafstanden. Op het relatief eenvoudige Warandeparcours met weinig hindernissen stond hij op papier altijd bij de topfavorieten, maar tot winst kwam het alleen in 1976 en 1978. Met ruime voorsprong trok hij Tilburg in 1976 naar zich toe, nadat hij door een traditioneel slechte start en een hoog aanvangstempo van Walter van Renteghem, een flinke inspanning moest leveren om voorin te komen. Met een recordaantal van 2500 deelnemers (waaronder zo'n 300 trimmers) was de kwantiteit nu ook op het gewenste niveau, al had men in die jaren nog geen idee waar dit zou eindigen.

Heffels c.s. betreurden het in deze jaren dat in de Oude Warande, als openbaar park, geen entree geheven mocht worden. Ook hier was de Belgische cross, waar entreegeden gebruikelijk waren, het voorbeeld. Met de verkoop van programma's was toch een inkomstenbron aangeboord die circa 2500 gulden op moest brengen. De gemeente Tilburg kreeg het vriendelijke doch dringende verzoek om bij te passen bij een evenement dat naast een tennistoernooi en de Olofraces (motorsport op de Beekse Bergen) het grootste sportevenement in Tilburg was. De begroting zat inmiddels op zo'n 15.000 gulden waarvan 3000 gulden binnenkwamen uit sponsorgelden en eenzelfde bedrag uit inschrijfgelden. Aan de uitgavenkant waren de grootste posten de reiskostenvergoedingen (3500), naturaprijzen (3300), de herinneringen (1700) en de buskosten voor de buitenlandse verenigingen (1100).



De eerste Cross der Prominenten in 1977 kreeg een erepodium met Gerard Tebroke (2^e), Ad Buys (1^e) en de Belg Eddy Rombaax (3^e)

CROSS DER PROMINENTEN

In 1977 was er weer een noviteit. De cross voor de mannen senioren werd in tweeën gesplitst: een top-cross en een B-loop. De benaming werd Cross der Prominenten. Een wedstrijd over een afstand van 10.000 meter om de Grote Prijs van Pellicaan Bouwbedrijf. Naast genodigde atleten mochten daar atleten met een seizoensprestatie van 5000 meter binnen 14.40 of 10.000 meter binnen 31.30 aan deelnemen. Het bleek niet alleen voor Nederlandse, maar ook voor Belgische atleten interessant. Niet de verwachte Gerard Tebroke, die gekweld werd door een heupblessure en een wat mindere conditie, maar Ad Buijs was de eerste winnaar van dit crossspektakel waar 'iedereen van naam', behalve Jos Hermens bij aanwezig was. Naast Pellicaan zijn de gemeente en C&A grote sponsors. Ook biermerk Skol speelde een rol, het stond prominent zichtbaar op de startnummers, als ze althans niet omgevouwen waren, want dit soort reclame uitingen waren in Nederland onbekend. Bij de vrouwen boekte Carla Beurskens haar eerste van drie achtereenvolgende zeges. Dat jaar waren er 16 onderdelen en daarna trimlopen. Het deelnemersaantal lag wel flink lager dan in voorgaande jaren.

In de periode 1972 – 1977 heeft de omslag bij de Warandeloop haar beslag gekregen. Met de toen nog bestaande Avro-cross was de Warandeloop de grootste veldloop in Nederland, kwalitatief was het door de deelname van de nationale top en de Belgen het sterkste crossevenement. De entourage was geïnspireerd op het Belgische voorbeeld. 'Veel publiek zorgde voor een gezellige sfeer en de frites en biertent maakten goede zaken', zo schreef Nic Lemmens in de Atletiekwereld. Maar ook was er, van de zijde van de KNAU, het opgeheven vingertje dat de grote publieke belangstelling in toom moest worden gehouden. En de al dan niet verkapte betalingen van atleten, startnummers met reclame opdruk of ideeën over 'entree' heffen konden zeker niet op algemene instemming rekenen.

WARANDELOOP EN WANDELBOSLOOP

Begin jaren zeventig is het moment dat het steeds minder goed botert tussen Kunst en Kracht en Volt. Bestuurlijk, want onder de atleten waren er weinig problemen. Pogingen van de Tilburgse Sportraad om tot één goede Tilburgse atletiekvereniging te komen stranden. Het probleem is ook zichtbaar bij de veldlopen van beide verenigingen. In 1966 en 1968 had Volt de Warandeloop laten schieten ten faveure van de Wandelbosloop aan de andere kant van de spoorlijn. Op 4 december 1966 vond daar de eerste Wandelbosloop plaats. Maar in 1970 stonden beide evenementen op het programma: de 13e Warandeloop op 22 november, de 5e Wandelbosloop drie weken later op 13 december. Kunst en Kracht liet het qua deelname nogal afweten in de Warande, waarna Volt 'terugsloeg' door massaal juist wel aan de Wandelbosloop deel te nemen. Volt-atleet Ad van de Heijning won het 'andere' Tilburgse evenement voor de vierde keer en nog eens zeven andere Voltmannen finishten voordat met Gerard Joore de eerste K&K-atleet over de streep kwam. Met de nodige trots schreef verslaggever Frans Heffels het in het Volt-clubblad. Nog één keer sloeg Volt in 1971 met de Warandeloop een jaartje over. In 1972 stonden beide evenementen weer op het programma met enkele weken tussenpauze. Zondag 19 november de loop in de Warande met Jos Hermens als winnaar, zondag 10 december zou de loop in het Wandelbos plaatsvinden. Frans Heffels, inmiddels meer dan gemiddeld betrokken bij de Warandeloop, stuurde een ingezonden brief naar de Atletiekwereld om het misverstand van twee Tilburgse crosswedstrijden te verduidelijken.

Wat was er gebeurd. De belangstelling voor de Wandelbosloop 1972 was vooraf dermate gering dat door Kunst en Kracht besloten was om het evenement niet door te laten gaan. Alleen was dat niet algemeen bekend bij de atleten en trimmers. Tot ongenoegen van Volt die een negatief effect op haar evenement vreesde.

De clubperikelen tussen de beide verenigingen zouden in de loop van 1973 en 1974 tot een oplossing komen, zodat het op 17 april 1974 tot een heuse fusie kon komen tussen Volt en de atletiekafdeling van Kunst en Kracht. Attila, ATletiek TILburg Aaneen, was geboren. Ondermeer de buitengewoon actieve Gerard Joore (rechts op de foto als verslaggever te velde), die ook de nieuwe clubnaam had bedacht, kwam daardoor de gelederen van de organisatie van de Warandeloop versterken. Tot 1997 bleef hij actief bij het evenement betrokken.



In organisatorisch opzicht komen we in deze jaren de namen tegen van Frans Heffels, Gerard Joore, Jan Sandberg, Jan Verschoor, Guido van Gorp en Dre Leemans. Simon de Knecht was inmiddels voorzitter van Attila, Heffels fungeerde vanuit Zwolle waar hij werkte, op afstand.

Dat alles niet altijd vanzelf ging bewijzen de jaren 1978 en 1979. 'Simpele klus voor Tebroke en Beurskens' en 'Topatleten mijden de Warandeloop', luiden enkele van de koppen in de media. Het nieuwe van de Cross der Prominenten was er af. Doordat niet alle sterke atleten op komen dagen was de strijd van spanning ontdaan. De organisatie kreeg het advies om te zoeken naar een duel van de sterke Belgen Puttemans, Schots of Lismont met de Nederlandse top in de personen van Jos Hermens en Gerard Tebroke. 'De organisatie heeft dan wel het geluk nodig dat een sponsor bereid is de financiële kant voor zijn rekening te nemen', aldus de Atletiekwereld. De toppers aan Nederlandse zijde waren bovendien nogal blessuregevoelig en hadden de cross, ondanks de vijf nationale titels die Jos Hermens behaalde op dit onderdeel, in het najaar nog niet als hoogste doel in hun planning staan.



PELLIKAAN - TILBURG



26 november 1978: een modderig parcours nadat de sneeuw ging smelten.
Links met 207 Elly van Hulst die dat jaar derde werd. Winnares Carla Beurskens is al 'uit beeld'.



Wilde de Warandeloop nog beter worden dan waren er meer middelen nodig, maar ook vernieuwende ideeën. Om de mogelijkheden voor het eerste te verruimen werd de Stichting Internationale Warandeloop in het leven geroepen zodat de formele binding met de vereniging Attila los gelaten kon worden. Het had ook alles te maken met een verlies dat in 1979 geleden werd. Het risico kon en mocht niet bij de vereniging komen liggen. De band bleef, tot op de dag van vandaag, maar formeel werd de Stichting organisator. Het tweede werd gezocht in een nieuw onderdeel, terwijl er een wens ontstond om tot een nationaal crosscircuit te komen naar voorbeeld van de Belgische Crosscup.

Belgen en de nationale top 1980-1991

Om de Cross der Prominenten op niveau te houden ging men behalve in België ook op zoek in West-Duitsland en Engeland. In 1982 kwam het, zonder dat de naam werd gebruikt, ook tot een prominentencross voor vrouwen. De wedstrijd van de vrouwen ging van 2700 naar 3600 meter en werd voortaan als voorlaatste onderdeel, kort voor de mannencross, afgewerkt. Zo was er steeds een zoektocht naar kwalitatieve verbeteringen.

DE BELGEN HEERSEN

Van 1979 tot 1983 zijn het de Belgen, met als intermezzo de bij AFCENT in Brunssum werkzame Engelsman Ray Crabb, die de Cross der Prominenten beheersen. Dirk Geens, Willie Polleunis, Johan van Leirsberghe (na een fel gevecht tot op de streep met Marti ten Kate) en Theo van den Abeel konden in de analen worden bijgeschreven. D'n Theo, anno 2008 nog steeds vooraan te vinden bij de wedstrijden van de masters, was er zo content over, dat hij zich vele jaren later in Tilburg nog steeds meldt met de mededeling: 'Ge weet wel ik heb destijds d'n cross bij jullie gewonnen'. Ook bij de Belgen had het winnen van Tilburg prestige.

Soms was er zelfs sprake van een dubbelslag doordat er in de persoon van Francien Peeters ook bij de vrouwen een Belgische zegevierde. Drie keer achtereenvolgens, van 1980 tot 1982, was ze de sterkste, landgenote Ria van Landeghem boekte in 1985 eenmaal winst.

DE 'UITVINDING' VAN DE KORTE CROSS

1983 was een bijzonder jaar. De 25e Warandeloop stond op het programma. Er was door het bestuur in die jaren bestaande uit voorzitter Simon de Knecht, Frans Heffels, Ad Leytens, Gerard Joore, Petra Kwantes, Andre Leemans, Guido van Gorp, Jan Sanberg en Jan Verschoor een extra inspanning verricht voor de jubileumeditie. Zo ging de Cross der Prominenten om de Grote Prijs Computer Associates. Daar was een grote sponsor voor binnengehaald die bijna 7000 gulden neertelde.

Ook in andere opzichten ging deze 25e editie op 30 november 1983 bepaald niet geruisloos voorbij al was het maar omdat het in de hele nacht voor de Warandeloop erbarmelijk weer was geweest en dat zette zich op de zondag door. Zelden was er zo'n natte Warandeloop en was het parcours zo doorweekt. Een kolfje naar de hand van Theo van den Abeel uit het Belgische Bornem. Tonnie Dirks, veelvoudig kampioen Klaas Lok en Robert de Brouwer vertegenwoordigden bij deze internationaal bezette cross het Nederlandse element in de top tien. De hoofdaandacht bij deze jubileumeditie ging naar elders. Rob Druppers had die zomer een zilveren medaille gehaald op de 800 meter bij de allereerste Wereldkampioenschappen atletiek in Helsinki en Heffels, als altijd belust op een stunt, wilde de Utrechter er per se bij hebben. Maar het hoofdnummer over 10 km in een periode dat het eigenlijk rusten was voor de baanatleten op de middenafstanden was te veel gevraagd. In samenspraak met bondscoach Bram Wassenaar werd bij de 25e editie van de Warandeloop de korte cross bedacht, speciaal voor de middenafstandslopers (800 en 1500 meter). Ook de landelijke media namen er kennis van en hadden voor het eerst ruim belangstelling voor de Tilburgse wedstrijd. De korte cross van 2700 meter die in een noodweer plaatsvond, was toch 'te lang' voor Druppers. Hij kwam niet verder dan een 9e plaats. Maar de formule van de korte cross bleek levensvatbaar en werd ook elders ingevoerd.



Mannen

Prominenten 10 km: 1. Theo van den Abeel (België) 29.08; 2. M. Scheidt (Duitsland) 29.23; 3. Ronnie Agten (België) 29.31; 4. Tonnie Dirks 29.33; 5. Rob de Brouwer 29.40; 6. Klaas Lok 29.42. B-loop: 1. Huub Brachtens; Veteranen: cat. I Rob ter Poorten, cat. II Piet van Alphen, cat. III Jan Verloop. Jongens-A: 1. Marcel Versteeg; Jongens-B: 1. Eyob Muller; Jongens-C: 1. Bernhard Hulst; Jongens-D: 1. Vincent Hoek.

Vrouwen

Senioren 3600 meter: 1. Elly van Hulst 11.50; 2. Maaïke Persoons 11.56; 3. Jakie Winkelman 12.06; 4. Sabine Schuch (Dui) 12.08; 5. Karin de Nijs 12.10; 6. Ann Rindt 12.12.

Veteranen: 1. Leni Marinus; Meisjes-A: 1. Desire Heijnen; Meisjes-B: 1. Yvonne van de Kolk; Meisjes-C: 1. Hilde vd Dries; Meisjes-D: 1. Corine vd Geest.



HET CROSSCIRCUIT KOMT ER NIET

In 1983 was er voor het eerst sprake van een crosscircuit met als doel meer mediabelangstelling voor de cross te wekken, maar ook het niveau van de competitie op alle fronten hoger te krijgen. De KNAU dacht aan 12 evenementen verspreid over het land, maar de mensen van de Warandeloop hadden hun bedenkingen of dat organisatorisch en kwalitatief wel haalbaar was. Een stuk of vijf van behoorlijk niveau zou voldoende zijn. De gedachten gaan dan in ieder geval uit naar de sinds 1977 bestaande Duindigtcross in Den Haag die medio december op de kalender stond, de sinds 1970 bestaande Sprintcross in Breda in de tweede helft van januari en het NK veldlopen jaarlijks begin maart. Met nog twee goede veldlopen verspreid over het land zou er een crosscircuit kunnen ontstaan.

In België is zo'n crosscup juist een jaar eerder begonnen en Heffels c.s. verzuim-

den niet om te laten weten dat men er wel oor naar had om met de Belgen samen te werken. Juist de 25^e editie in 1983 had op het doorgaans vlakke en eenvoudige parcours in Tilburg door de slechte weersomstandigheden alles van een echte 'Belse' cross met modderpaden, plassen en glibberen. De belangstelling voor België bleek in financieel opzicht niet haalbaar. Het leverde niets op, maar er moest juist geld bij. Ook het mogelijke Nederlandse circuit was er voorlopig nog niet. Dat zou nog enige jaren op zich laten wachten.

NEDERLANDSE HEGEMONIE

Na de Belgische periode, met soms wel erg grote suprematie zoals in 1980 toen het hele podium door zuiderburen bezet werd, volgden in de jaren tachtig een aantal jaren waarin Nederlandse atleten zowel bij de mannen als de vrouwen de Warandeloop beheersten. Meest opvallende naam bij de vrouwen was Elly van Hulst, specialiste op de 1500 en vooral 3000 meter, die vier zeges pakte en dat hadden er zonder een valpartij in de openingsfase in 1985 vijf kunnen zijn.

Bij de mannen brak in 1984 het tijdperk Dirks aan. Maar liefst vijf keer in tien jaar tijd won de Oostbrabander uit het plaatsje Zeeland de prestigieuze Tilburgse cross. Het was overduidelijk 'zijn' cross waar hij

gesteund door een grote schare supporters het beste uit zichzelf wist te halen. Bij zijn eerste optreden als senior in 1980 was hij nog door zijn trainer Henk Tiebosch weggehouden van de Cross der Prominenten om dat jaar met overmacht de zogeheten B-loop ter winnen. Dirks was veldloper bij uitstek en anders dan atleten zoals Jos Hermens, Klaas Lok en Kamiel Maase die veel crosstitels op hun naam schreven, maar accenten in het najaar vaak anders hadden liggen, was hij ook in het najaar altijd al vol op stoom bij de crosswedstrijden. De Warandeloop was voor hem ook een prestigiestrijd waar hij niet bij wilde ontbreken en die hij op zijn naam wilde zetten.

In 1984 moest Dirks fel strijd leveren met Peter Rusman en kon voor het eerst sinds 1978 weer eens een Nederlandse zege worden begroet. En dat onder massale publieke belangstelling. In 1985 kreeg Dirks in de ijzige kou op hardbevoren ondergrond Ten Kate en De Brouwer als zijn belangrijkste opponenten. Het eindigde in een volledig Nederlands erepodium met Dirks op de hoogste trede. Een jaar later was Ten Kate royaal te sterk voor Dirks en Vermeule. Twee keer was Marti ten Kate de snelste, een keer ging 'thuisloper' Rob de Brouwer, woonachtig in Brugge, maar afkomstig uit Hilvarenbeek, met de hoogste eer aan de haal. Hij was na Ad van de Heijning in 1970 de eerste en de laatste uit Midden-Brabant die het topnummer won. Ook in het tijdperk Dirks-Ten Kate namen Belgen deel, maar de allerbeste veldlopers van onze zuiderburen had verplichtingen bij de eigen Crosscup.

24 november 1985: Tonnie Dirks boekt de tweede van zijn vijf zeges bij de Cross der Prominenten.



Frans Heffels als microfonist bij een zomers evenement in 1983.





25 november 1984:
Vol bewondering kijkt het talrijke publiek naar de passage van Gerard Nijboer (921) en Marti Ten Kate.

POSTSTAKINGEN EN DE 25^e WARANDELOOP

In de herfst van 1983 is er een massale ambtenarenstaking tegen een dreigende salariskorting van 3,5 procent. Het huisvuil werd niet opgehaald, tram en trein worden door stakingen getroffen en de post werd niet bezorgd. In een tijd zonder internet, e-mail en mobiele telefonie dreigde een fors probleem voor de Warandeloop om tijdig de inschrijvingen binnen te halen voor de 25e editie op 27 november.

Er werd een grandioos idee aangedragen. Petra Kwantes, destijds wedstrijdsecretaris vertelt: 'We lieten verenigingen op bepaalde tijden bellen en namen de gesprekken op via een bandrecorder. Het betekende diverse keren de band terugspoelen en afspelen om van elke vereniging alle gegevens zoals naam, geboortedata, categorie etc. te noteren. Nadat alles genoteerd was, konden we de moederbladen voor de stencils met de startlijsten vervaardigen.'

Dit laatste gebeurde trouwens elk jaar totdat de computer zijn intrede deed. Bij die ontwikkeling kwam Bart Vennix in beeld. Hij is op die wijze bij de Warandeloop betrokken geraakt en steeds meer organisatorisch werk gaan doen.

'Wat normaal in een week werd gedaan nam met deze werkwijze zeker twee weken in beslag. Dat werd dus werken tot in de kleine uurtjes. Maar ook deze klus werd geklaard zonder morren. We waren veel te trots om ook deze hobbel te nemen en aan te tonen dat de Warandeloop alles aan kan en, ondermeer door zijn vele vrijwilligers, elk probleem weet op te lossen', aldus Petra Kwantes.



De Warandeloop was natuurlijk een gelegenheid bij uitstek om als jeudige atleet handtekeningen van de toppers te verzamelen. Hier een deel van de collectie van Jorm Vennix.

Opvallend aspect in de jaren tachtig was dat bij de vrouwen regelmatig 100 of meer deelnemers genoteerd konden worden, terwijl de zogeheten B-loop bij de mannen rond 300 tot 350 deelnemers trok. Als wedstrijdloop was de belangstelling voor de Warandeloop buitengewoon groot in die dagen. De trimmers die na afloop van het hoofdprogramma en later ook voorafgaand aan de eerste looponderdelen in actie konden komen, kwamen zelden in grotere getale dan een 300 tot 400.

Uitslagen in die jaren beperkten zich tot de eersten die aankwamen. Van de rest werd wel de volgorde genoteerd, maar niet meer de tijd. Dat veranderde pas toen Bart Vennix bij de Warandeloop kwam en de uitslagen steeds meer geautomatiseerd verwerkt werden. Toen konden ook na afloop complete lijsten met uitslagen en tijden worden gemaakt. Vennix zou zich ontpoppen als een duizendpoot binnen de organisatie en uiteindelijk het evenement (vooral) wedstrijdtechnisch gaan aansturen.

CROSSCIRCUIT OF INTERNATIONAAL?

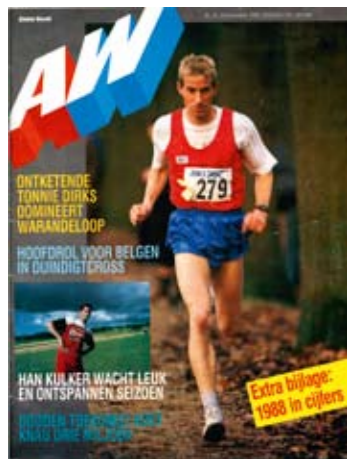
Even leek het of de Warandeloop aansluiting ging vinden bij de European Community Cross Cup waarvan de Belg Jos van Roy poolshoogte kwam nemen in Tilburg. Er werd later niets meer van vernomen, maar het toonde de zoektocht naar een extra waarde boven de 'eigen' Warandeloop. De discussie over een nationaal crosscircuit werd weer opgerakeld. De noodzaak werd door alle partijen gezien, maar het ontbreken van een goede sponsor maakte het doorzetten van plannen lastig. De Warandeloop ging in deze jaren de concurrentie ervaren van de Crosscup in België en het toenemend aantal wegwedstrijden. Ook de planning van atleten naar marathons doorkruisten soms het ideaal gewenste (Nederlandse) veld. Door zijn goede contacten lukte het Heffels steeds om een internationaal veld van niveau samen te stellen, maar diverse goede Nederlandse atleten maakten niet automatisch de keuze voor de Warande. In 1989 was de allerbeste van dat moment, Marti ten Kate er wel. De Tukker had dat jaar zijn - achteraf bezien - beste seizoen met ondermeer zijn recordtijd op de marathon (2.10.04), nationale titels op de 5000 en 10.000 meter en de cross, winnaar bij de Twintig van Alphen en bij de CPC. Ook in de Warande was hij de sterkste. Bij de vrouwen diende zich dat jaar een nieuwe sterke veldloopster aan: Marian Freriks. In 1989 en 1990 was ze succesvol.

Pas in 1991 kreeg de Warandeloop in de top van de uitslagenlijst weer meer het predicaat 'internationaal'. De Belgen heersten bij de veteranen, specialist Marc Corstjens pakte opnieuw de zege op de korte cross en in het hoofdnummer was er onder impuls van Henk Gommer volop strijd met als eindresultaat een erepodium met Bashir Hussein, een Engelsman met een Indische achtergrond, Marcel Versteeg en de Hongaar Zoltan Kadlot. Hussein, in Engeland gewend aan een heel ander type veldlopen was uitermate verbaasd over het vlakke parcours. 'Het is eigenlijk voor het eerst dat ik een soort wegwedstrijd in een bos loop'. Bij de vrouwen een duel tussen de in Amerika levende Wilma van Onna en Christine Toonstra. Beide trokken de Warandeloop een keer naar zich toe. Toonstra in 1987, Van Onna in 1991.

In de jaren negentig werd alles anders onder impuls van de Afrikanen die in Europa kwamen lopen. Op de weg deed het Pickwickcircuit zijn intreden. De massale toeloop van trimmers had wel enig effect op de crosswedstrijden, maar het had niet de impact die het op de weg had.



In 1987 toonde Robert de Brouwer, afkomstig uit Hilvarenbeek, zich de sterkste in de Prominentencross.



De doorkomst van een deel van het vrouwenveld met op kop Petra van Limpt, tijdens de koude Warandeloop in 1985. Elly van Hulst kwam al kort na de start ten val en moest daardoor noodgedwongen de zege aan Ria van Landeghem laten.



Afrikaanse hegemonie 1992 – 2004

De Warandeloop in de jaren negentig en het begin van de 21e eeuw had nadrukkelijk iets met Afrika. De jaartallen die dat markeren zijn 1992 toen Tegla Loroupe de eerste Afrikaanse winnares was en 2004 toen met Kipyego en Cheromei een dubbele Keniaanse zege te bewonderen viel. Daarnaast traden in deze periode diverse wijzigingen op in programmering, sponsoring en kwam er een nationaal crosscircuit.

HOOG INTERNATIONAAL NIVEAU

Na een aarzelend begin in de eerste jaren van het laatste decennium van de 20e eeuw ging de winst in de beide hoofdnummers steeds naar Kenia of Ethiopië. Terugblikkend zitten er namen bij van allure: Tegla Loroupe, Joyce Chepchumba, Susan Chepkemei, Lornah Kiplagat, Kutre Dulecha, Gete Wami en Lydia Cheromei. Stuk voor stuk wereldkampioenen, recordhouders of medaillewinnaars bij kampioenschappen. Atletes van hoog internationaal niveau.

Bij de mannen gold dat voor Philip Mosima, al tweevoudig jeugdwereldkampioen toen hij naar Tilburg kwam en Olympisch kampioen Mark Bett. De Ethiopiër Asefa Mezgebu, eveneens jeugdwereldkampioen toen hij zijn opwachting in de Warande maakte. Vrijwel onbekend kwam een talentvolle 18-jarige Ethiopiër in het najaar van 2000 naar Nederland om daar de Warandeloop en een paar weken later de Montferlandloop te winnen. Zijn naam zou snel een grote faam krijgen: Kenenisa Bekele. Tenslotte was er de latere marathonwereldkampioen Luke Kibet die in 2003 in Tilburg een dubbelslag maakte door zowel de Tilburg Ten Miles als de Warandeloop zegevierend af te sluiten.

EINDELIJK EEN CROSSCIRCUIT

In 1992 was eindelijk het langverwachte circuit waar ook de Warandeloop zo op had aangedrongen een feit. Onder de naam het nationale crosscircuit was er overeenstemming bereikt tussen de KNAU en vijf organisatoren, al waren er twijfels of de cross in Uden wel bij dat gezelschap hoorde. Deurne of Kerkrade leken immers minstens zo geschikt. Een wedstrijd in het oosten, het noorden, Zeeland of Noord-Holland zou voor de spreiding nog beter zijn.

Pijnlijk was dat er geen sponsor gevonden was en de beloning vooral bestond uit WK tickets.

25 november 2001: Lornah Kiplagat is met afstand de sterkste bij het crossgala voor de vrouwen.





Nico Rasenberg (links) en Bart Vennix ontvingen in 2001 de vrijwilligersprijs.



24 november 2002: Wellicht de spannendste finish uit de geschiedenis van de Warandeloop. Restituta Joseph steekt alvast zegevierend haar armen op, maar wordt net voor de streep achterhaald door Simone Staicu.

De meeste atleten en coaches waren er niet enthousiast over. De bezwaren, verwoord in de Atletiekwereld, bestonden er uit dat de vorm over een lange periode (november-maart) vast moest worden gehouden. Algemeen was de gedachte dat de atleten die tegen maart, als de WK er aan kwam, in topvorm waren, geselecteerd moesten worden, circuit of niet. Daarnaast waren er ook nog wedstrijden van het wegcircuit in dezelfde periode en zeker zal ook de teleurstelling over het ontbreken van eindprijzen in geld een rol hebben gespeeld. Maar er was nu eindelijk een circuit. Het gold voor mannen, vrouwen en jongens en meisjes junioren A. Er stonden vijf wedstrijden op het programma. Naast de Warandeloop waren dat de Duindigtcross in Den Haag, de Sylvesterloop in Soest, de Sprintcross in Breda, de Profilecross in Uden en als slotstuk de NK die in deze cyclus plaatsvond in Harderwijk. Henk Gommer, die Tilburg had gewonnen na een fel duel tot op de streep met de Brit Paul Robinson, werd nationaal kampioen, het eerste circuit was voor Rene Godlieb. Bij de vrouwen won Irma Heeren de titel en Carlien Harms het circuit.

DE KOMST VAN DE AFRIKANEN

Eigenlijk was niet het veelbesproken crosscircuit, maar de komst van de Afrikaanse atleten, het meest opvallende aspect bij de 34e Warandeloop. Bij de wegwedstrijden was het al gebruikelijk, maar bij de cross was het in 1992 in Nederland een noviteit. Tilburg zou ruim een decennium een aantal uitstekende winnaars krijgen. De nabijheid van het bureau Global Sports van Jos Hermens was er niet vreemd aan, een aantal sterke wegwedstrijden die Kenianen aantrokken werkten inspirerend. Uiteraard moesten er financiële middelen voorhanden zijn. Met Asics Benelux, C & A en Fuji had de Warandeloop enkele grotere sponsors. Daarnaast ondersteunde de gemeente het evenement actief met een sportsubsidie. Extra ruimte kwam er door de komst van het crosscircuit, maar ook doordat de Warandeloop vanaf 1995 in ABAB-accountants een hoofdsponsor kreeg.

Ook het toeval speelde een rol. Via de in 1992 ontstane relatie van Volker Wagner met de Tilburg Ten Miles verbleef een aantal atleten van de stal van Wagner met grote regelmaat bij Frans Denissen in Tilburg. Heffels, inmiddels een veelgevraagd microfonist bij de wegwedstrijden, liet zich de kans niet ontglippen. De nog jeugdige Tegla Loroupe was in 1992 superieur in de Warande en zette de toon voor een jarenlang durende Afrikaanse dominantie. Bij de vrouwen en later ook bij de mannen.



Juryleden aan het werk.
V.l.n.r.: Chris Schuts, Frans Schelle en Jan Verschoor.
De laatste hoort bij de mannen van het eerste uur.

VRIJWILLIGERSPRIJS

De vrijwilligersprijs wordt toegekend sinds 1995. Oorspronkelijk is deze vernoemd naar Jan Sanberg, één van de stuwende krachten achter de Warandeloop, die in 1994 overleden is.

De prijs wordt toegekend door het bestuur en gaat naar die vrijwilliger die zich in meerdere jaren op een bijzondere wijze ingezet heeft voor de Warandeloop.

1995	Coen Huyding
1996	Frans Heffels
1997	Petra Kwantes
1998	Ben en Els van Dun
1999	Jan Verschoor
2000	Guido van Gorp
2001	Nico Rasenberg en Bart Vennix
2002	Ruud en Marie-Jose van Dun
2003	Henk van Vugt
2004	Bert Kolsteren
2005	Ad Haans
2006	Henk en Liesbeth Doreleijers
2007	Chris Schuts



26 november 2000: Bekele voert het veld aan bij de eerste doorkomst. Nog zichtbaar achter de Afrikanen is Kamiel Maase. Links Jeroen van Damme (7) met rechts naast hem Fransua Woldemariam en links Luc Krotwaar (10).

UNIVÉ CROSSCIRCUIT

Het crosscircuit ging in 1993 onder de naam Univé Crosscircuit verder en zou volkomen beheerst worden door Tonnie Dirks die vijf van de zes wedstrijden won en in Breda niet van start was gegaan. Dirks (32) wist dat jaar bij de Warandeloop de Afrikaanse en overige buitenlandse concurrentie, bestaande uit een veertigtal atleten, nog van zich af te houden. Hij was met zijn vijfde overwinning in tien jaar ouderwets superieur. Vraag dat jaar was wel of de vele buitenlanders die anoniem in het wedstrijdveld meelepen iets toevoegden aan de Warandeloop. Ook het feit dat de sterk geachte Afrikaanse atleten in de slotfase geen rol meer speelden, wekte verbazing. Had het te maken met de kou, waren ze 'verwend' in de beter betalende wegwedstrijden of was de kwaliteit gewoon niet toereikend? 'Was het niet beter om het geld te steken in een vijftal 'echte' toppers die het Dirks c.s. lastig zouden kunnen maken', stelde een van de hardloopbladen. Het antwoord kwam in de jaren daarna.

PUBLIEK KWAM VOOR DE 34E FINISHER

Bij de vrouwen droegen de buitenlanders in 1993 al wel bij aan een enerverend wedstrijdverloop samen met de altijd strijdlustige Irma Heeren. De Keniaanse Joyce Chepchumba was de winnares over de nieuwe afstand 5000 meter. Ook de Roemeense Zaitu en de Belgische Smolders gingen Heeren nog vooraf. Het massaal aanwezige publiek kwam dat jaar vooral voor de vrouw die als 34e over de eindstreep kwam: Ellen van Langen, de gouden medaille winnares van Barcelona. De afstand was voor een 800 meter-loopster natuurlijk veel te lang, zeker voor Van Langen die terugkwam van een serieuze blessure. Ze kwam om te trainen. Heffels c.s. wilden, zoals zo vaak, een atlete die de aandacht zou trekken, niet alleen van het publiek, maar ook publicitair.

In 1994 viel een dubbele Keniaanse zege te bewonderen en was het veld in de voorste linies internationaler dan ooit. De overwinningen gingen naar Julius Ondieki en Salina Chirchir, maar ook andere buitenlandse atleten lieten zich niet onbetuigd waardoor de wedstrijden boeiend bleven. Ook de Nederlanders mengden zich in de personen van vooral Tonnie Dirks (4e) en Grete Koens (7e) in de strijd, maar toen de laatste rondes van hun respectievelijke wedstrijden ingingen konden de Kenianen en anderen nog eens extra versnellen.

EEN TWEEDAAGS EVENEMENT

Bij de 37e editie in 1995 kwamen er enkele ingrijpende wijzigingen bij de Warandeloop. Allereerst was er met ABAB accountants voor het eerst een hoofdsponsor die naamgever werd van het totale evenement. De diverse onderdelen bleven als vanouds een 'titelsponsor' houden wat met name tot uiting kwam in de startnummers: Asics Prominentenloop, C&A Cross der vrouwen, Fujifilm Bedrijvenloop, Rabobank Trimlopen. De Warandeloop kreeg vanaf 1995 nadrukkelijk een ABAB uitstraling.

De naam Cross der Prominenten ging nu verdwijnen. Het wordt nu Crossgala. Ook kwamen er in deze jaren nadrukkelijk meer financiële mogelijkheden om niet alleen nationaal, maar ook mondiaal sterke atleten aan te trekken. Door de komst van Wim Sterks van hoofdsponsor ABAB in het bestuur kwam er meer aandacht voor de communicatie. Behalve Sterks en de in Midden-Limburg woonachtige Frans Heffels zijn de vier andere bestuursleden (Cees van Loon, Petra Kwantes, Frank van Dorp en Bart Vennix) ook direct bij moedervereniging Attila betrokken.

Wellicht ingrijpender was het besluit om over te gaan tot een tweedaagse programmering. Daarvoor waren verschillende argumenten.

Het programma was dermate uitgebreid geworden dat na en soms zelfs tijdens de trimlopen die het einde van de dag vormden, de avond inviel. Er was eigenlijk nauwelijks ruimte voor die trimlopen. Bovendien ging het publiek na afloop van de cross der prominenten weg en werd al begonnen met de afbraak. Voor de prijsuitreikingen tussen de diverse onderdelen was onvoldoende tijd. Het tijdsaspect, de programmering, vormde zodoende het ene argument. Maar een extra dag gaf ook mogelijkheden om meer aandacht te schenken aan de jeugd, de programmering van de trimlopen anders op te zetten en nieuwe onderdelen toe te voegen. Gedacht werd aan aparte scholierenlopen en een gehandicaptenloop. Later aan splitsing van enkele jeugdgroepen. Op 25 november 1995 was de eerste zaterdagse Warandeloop.

26 november 2000: Een jeugdige Kenenisa Bekele wint het Crossgala.



25 november 2001: Kamiel Maase ging de strijd met de Afrikaanse atleten nooit uit de weg. Samen met Philip Mosima (30) geeft hij het tempo aan. Winnaar Wilson Chelal zit nog in de groep verborgen.



NK CROSS 1996

De jarenlange ervaring bij de Warandeloop kwam AV Attila goed van pas bij de organisatie van het Nederlands Kampioenschap Cross op 3 maart 1996 in het Leijpark. De Warande was weliswaar altijd het decor van de traditionele Warandeloop, voor de titelstrijd werd de voorkeur gegeven aan een echt veldloopparcours op het gras. Door via een brug het riviertje de Leij over te steken was een glooiend gedeelte op een voormalige vuilnisstortplaats in het parcours op te nemen. Het was het tweede NK waar de zogenoemde Ethiopische Nederlanders aan deelnamen. Zij waren met vijven en beheersten de wedstrijd met Aiduna Aitnafa als de sterkste. Helaas had de Eindhovense atleet niet het juiste PSV-broekje aan, waarna hij gediskwalificeerd werd. Dat aspect – de voor buitenstaanders onbegrijpelijke diskwalificatie – kreeg alle aandacht in de media. De titel ging naar Tadessa Woldemeskle met Tilburger Greg van Hest op de vijfde plaats als eerste niet-Ethiopier. Bij de vrouwen won Mieke Aanen.



28 november 1999: Nadja Wijenberg en Wilma van Onna voeren het veld aan bij de eerste doorkomst. Halfzichtbaar achter Nadja Lydia Cheromei die deze cross zou winnen.

DELTA LLOYD CROSSCIRCUIT.

In 1996 is de nieuwe hoofdsponsor van de KNAU ook de naamgever van het crosscircuit: Delta Lloyd Crosscircuit. Na het stoppen van de Duindigtcross, die in 1994 voor het laatst gehouden was, bleven vier wedstrijden en de NK over. Een nieuw element was de introductie van de neo-senioren, de groep van 20 tot 22 jaar. Bedoeling was om de overgang van de junioren naar senioren te vergemakkelijken. De 37e Warandeloop had weliswaar nog geen aparte wedstrijden, maar had al wel een aparte uitslag voor jongeren opge maakt. Bij de 38e editie in 1996 werd een aparte start in het programma opgenomen. Omdat er inmiddels ook een korte cross was voor vrouwen over 1800 meter ontstond wel een versnippering van het vrouwen veld. Het hoofdnummer bij de vrouwen ging nu naar 6200 meter. De Warandeloop kon de 'driedeling' bij de vrouwen wel hebben, bij de meeste andere crosswedstrijden was dat niet het geval.

Door de bevroren ondergrond en (naast de Afrikanen) de aanwezigheid van enkele sterke atleten zoals Richard Nerurkar en Kamiel Maase werd het een cross van formaat met jeugdwereldkampioen Mezgebu als winnaar. De eerste dubbel Ethiopische victorie bij de Warandeloop, want bij de vrouwen won wereldkampioene Gete Wami voor jeugdwereldkampioene Kutre Dulecha.

In het voorjaar van 1996 had Attila, uiteraard mede op basis van haar grote ervaring als organisator van de Warandeloop, de organisatie van de NK veldlopen voor haar rekening genomen. Niet in de Warande, maar in het Leijpark.

De wedstrijden bleven ook na 1996 kwalitatief sterk bezet, maar voor de nationale atleten was het zowel bij de vrouwen als bij de mannen nauwelijks nog mogelijk om het podium te bereiken. Greg van Hest reikte in 1997 ruim achter Philip Mosima tot de tiende plaats, Erica van der Bilt werd meer dan een halve minuut na Gete Wami achtste. Beide presteerde daarmee overigens uitstekend in een kwalitatief sterk veld. Mekonnen en Dulecha zorgden in 1998 voor de tweede Ethiopische dubbelslag. Van Hest (zesde) en de inmiddels Nederlandse Nadezhda Ilyina (achtste) verdedigden de nationale eer.

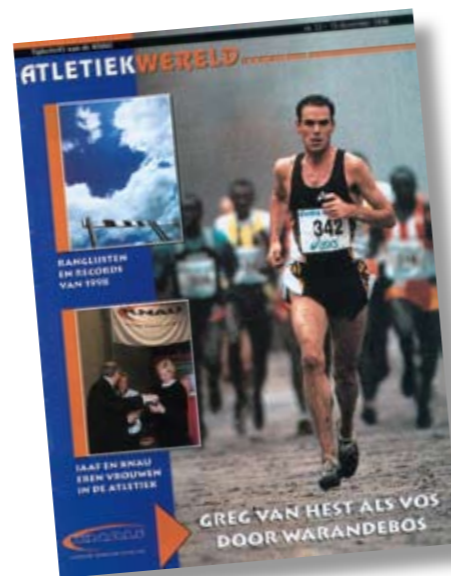
BESTE ATLEET OOI?

Meer en meer kwam de Warandeloop in deze jaren in het teken te staan van het in 1994 voor het eerst gehouden Europese Kampioenschap Veldlopen dat medio december werd afgewerkt. Tilburg, dat als enige grote nationale cross, voor dit kampioenschap zat werd nadrukkelijk het selectiemoment, al werd ook de prestatie bij de Zevenheuvelenloop in Nijmegen, toen deze weer als najaarsklassieker op het programma stond, wel meegewogen. Immers niet alle atleten maakten de keuze om beide wedstrijden te lopen of zich puur op de cross te richten.

In 1999 was er weer een Keniaanse hegemonie met Lydia Cheromei bij de vrouwen en Mark Bett bij de mannen als winnaars. Nadja Wijenberg en Sander Schutgens waren de beste Nederlanders. De Warandeloop mocht dat jaar mede door de belangstelling op zaterdag een record aantal van 2700 deelnemers begroeten. Nadeel van de splitsing over twee dagen was wel dat de belangstelling zich ook splitste. De jeugd vergezeld van ouders en familieleden was er op zaterdag, maar diegenen die van 'verderaf' kwamen lieten zich zondag niet tot een tweede bezoek verleiden hoe goed het programma en de veldbezetting er ook uitzag.

In 2000 wisten we het nog niet, maar achteraf kan worden vastgesteld dat de Warandeloop in 2000 de beste atleet uit haar vijftigjarige geschiedenis aan de start heeft gehad. Nu, amper acht jaar later, is de erelijst van Kenenisa Bekele al legendarisch: wereldrecords, wereldtitels waaronder dubbele WK titels bij het veldlopen en Olympische medailles. In Tilburg liet hij op 26 november 2000 iets van zijn enorme talent zien. Op ruim een halve minuut finishte Kamiel Maase als vijfde. Bij de vrouwen ging de winst naar Susan Chepkemei met Erika van der Bilt op de achtste plek als beste Nederlandse.

Podium bij de korte cross in 1997. V.l.n.r. Johan de Koning, Marco Koers en Gerben Ijpelaar. Gerben was lid van Attila en naast actief loper en trainer ook betrokken bij de organisatie van de Warandeloop. Op 25 november 2003 is hij na een ongeneeslijke ziekte op 31-jarige leeftijd overleden. Tijdens de Warandeloop dat jaar is een minuut stilte in acht genomen.



Cover Atletiekwereld 1998 met Tilburger Greg van Hest in de Warandeloop.



Start van een van de jeugdonderdelen bij de ABAB-Warandeloop op zaterdag. Bij vrijwel alle jeugdcategoryen is het zaak om goed weg te komen om kans te maken op het podium.

MAASE TUSSEN DE KENIANEN

Nieuwe elementen in de 21e eeuw zijn een halve marathon onverhard voor de trimmers op zaterdag en het officieus Nederlands veldloop kampioenschap voor de jeugd. Kamiel Maase en Gert Jan Liefers slaagden er in 2001 in om zich tussen het Oostafrikaanse geweld onder aanvoering van Wilson Chelal te handhaven. Irma Heeren en Grete Koens zagen slechts van afstand hoe de dan nog Keniaanse Lornah Kiplagat met grote afstand de sterkste was in het vrouwenveld.

Het officieuze NK is in 2002 bij de 44e internationale Warandeloop omgezet in een nationale jeugdcrossdag. De kwaliteit van het topveld bleef dit jaar wat achter bij de verwachtingen, maar de jeugdige Kenianen die er wel waren lieten zich van hun beste kant zien en verwezen Kamiel Maase naar de derde plek op het podium. Bij de vrouwen de wellicht spannendste finish uit de historie van de Warandeloop. Fotofinish apparatuur werd niet gebruikt, maar de jury had toch even overleg nodig of de Tanzaniaanse Restituta Joseph dan wel de Roemeense Simone Staicu de finishlijn het eerste had overschreden. Het werd Staicu met Wilma van Onna als negende. Rondom de Warandeloop werd ook duidelijk dat de KNAU de ambitie had om de EK cross naar Nederland te halen. De organisatie zou dan toegewezen worden aan Tilburg.

In 2003 liet Luke Kibet zijn Tilburgse dubbelslag in de boeken bijschrijven. Dat ging met een overmacht die zelden vertoond is bij de Warandeloop. Aan de streep had Kibet net iets meer dan een minuut voorsprong op enkele landgenoten. Luc Krotwaar, in training voor een marathon, werd vijfde. Bij de vrouwen waren niet meer de Keniaanse topatletes van de laatste jaren aanwezig. Sabrina Mockenhaupt won tamelijk eenvoudig en zorgde zo voor de eerste Duitse zege in een Tilburgs hoofdnnummer.

OP WEG NAAR DE EK VELDLOPEN

Het jaar 2004 kwam voor Tilburg, de Stichting Internationale Warandeloop en AV Attila nadrukkelijk in het teken van de EK veldlopen te staan. Voor het eerst zou de Warandeloop niet in de Warande plaatsvinden. Er was gekozen voor een heuse try-out op het 'gedachte' EK parcours in het Leijpark. Het was niet alleen een try-out voor de organisatie, maar ook voor de atleten. In tweeërlei opzicht. Enerzijds maakte men kennis met het parcours, anderzijds was Tilburg nadrukkelijk de selectiewedstrijd voor de EK in het Oost-

Duitse Heringsdorf. Nederland zou daar in de aanloop naar het 'eigen' EK in 2005 met flinke afvaardigingen aantreden. Vooral voor de junioren moest Heringsdorf een test worden.

De 46e Warandeloop had ook het EAA permit toegewezen gekregen. Daarmee behoorde de Warandeloop bij een select aantal Europese crosswedstrijden op grond van hun organisatie en kwaliteit van het deelnemersveld.

Wie nog de gedachte had dat de wedstrijd op het vlakke gras van het Leijpark niet selectief genoeg zou zijn kwam bedrogen uit. Met een brug, een kleine heuvel en drie kuilen was er al voor een selectief parcours gezorgd, daar kwam de regen nog bij. Na twee dagen intensief gebruik waren de laatste wedstrijden dan ook behoorlijk zwaar en selectief. Een Europese titelstrijd waardig. Bij de vrouwen ging Lydia Cheromei lichtvoetig over de modder met Anita Looper op ruim een minuut op de vierde plaats.

Nu de beste Nederlandse veldlopers, Gert-Jan Liefers en Kamiel Maase ontbraken, was Patrick Stitzinger, de eerste Nederlander. Op de elfde plaats, achter negen Kenianen (!) met Bernard Kipyego als eerste, was hij op anderhalve minuut de tweede Europeaan. Was er in de jaren negentig weinig weerstand tegen de Afrikaanse deelname, die ontstond nu wel. Organisator Frans Heffels kreeg kritiek te verwerken zowel uit de hoek van de KNAU, de deelnemers als de media. Was een geheel Keniaanse top tien wel wat de organisatie ambieerde?



Yvonne van der Kolk stond al op zeer jeugdige leeftijd op het podium bij de Warandeloop. Ze nam 15 keer deel aan het evenement en boekte een dozijn overwinningen, zoals hier tijdens de korte cross.



De Belg Marc Corstjens had bijna een abonnement op de zege in de korte cross. Zijn geheim: hij trainde in het najaar door, terwijl de meeste Nederlandse baanatleten een pauze inladden.

Europese topcross 2005 – heden

Na de try-out in 2004 kwam de Warandeloop in 2005 voor de zware opgave van twee veldlopen in het najaar. Om meer ruimte te hebben voor de organisatie van de Spar EK Veldlopen werd besloten de ABAB Warandeloop danig te vervroegen. Deze verschoof naar het tweede weekeinde van november en kwam daarmee voor de Zevenheuvelenloop te zitten.

EAA PERMIT MEETING

De Spar European Cross Country Championships waren voor de Stichting Internationale Warandeloop en AV Attila het absolute hoogtepunt in hun organisatorisch bestaan.

Het leidde tot nauwere contacten met de European Athletics Association (EAA). De Warandeloop zou voortaan deel uit maken van de EAA cross wedstrijden.

Daarmee verdwenen de Afrikaanse atleten 'uit beeld'. Heffels, anno 2008, nog steeds leidend binnen de organisatie als het over de atletenwerving gaat, zegt er het volgende over. 'In 2004 kregen we veel kritiek over ons heen dat de Tilburgse cross geheel beheerst werd door Afrikanen. Pas op plaats 10 kwam de eerste niet-Keniaanse atleet.'

In 2005 was de Warandeloop voor het eerst een EAA Cross Permit Meeting. Dat kwam duidelijk tot uiting in de samenstelling van het deelnemersveld. Oostafrikaanse lopers waren dit keer niet geïnviteerd. De topwedstrijden stonden nadrukkelijk in het teken van de naderende EK Veldlopen een maand later elders in Tilburg. De Hongaarse Aniko Kalovics was de beste, een prestatie die ze in 2006 en 2007 zou herhalen. Adrienne Herzog presteerde sterk met een zesde plaats.

De Hongaarse Aniko Kalovics boekte in 2005 de eerste van drie achtereenvolgende overwinningen in het crossgala bij de vrouwen





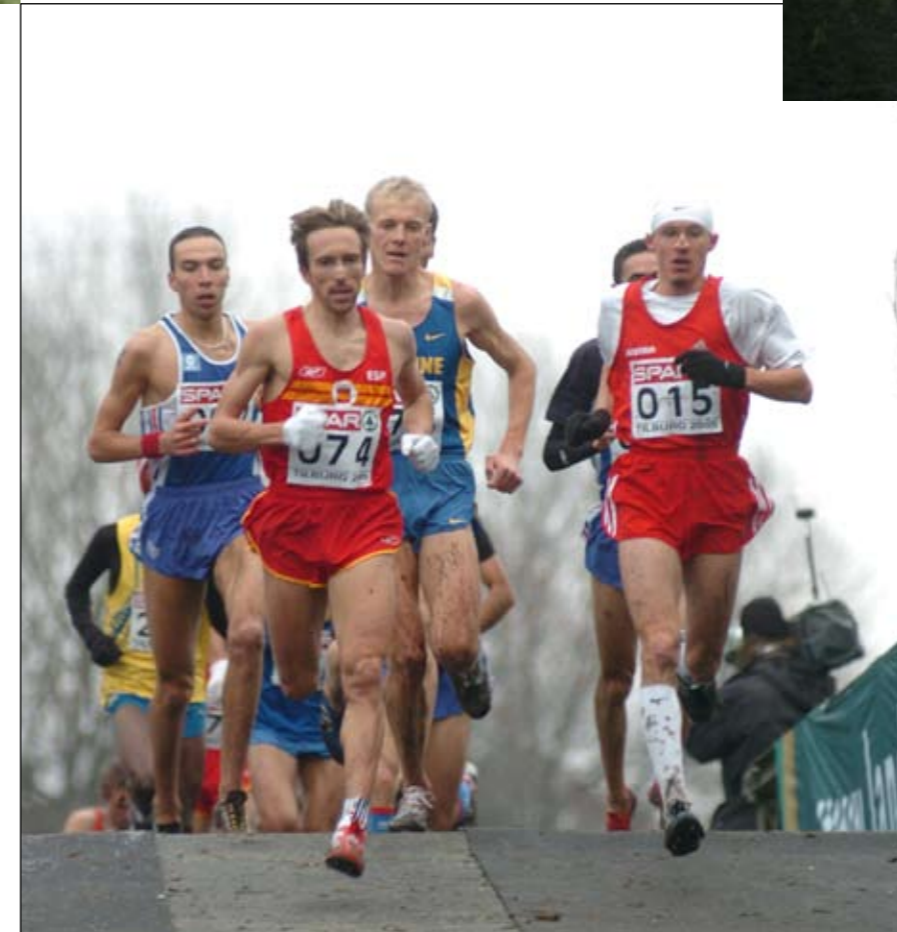
EK HOOGTEPUNT

Een hoogtepunt in de Tilburgse sportgeschiedenis was het Europees Kampioenschap Veldlopen dat op 10 december 2005 in het Leijpark werd gehouden. Er namen zo'n 400 atleten uit 27 landen aan deel. Met zo'n 125 geaccrediteerde mediapersoneel uit heel Europa was het een van de grootste evenementen ooit in de stad. De Atletiekunie was voor het eerst in de historie met complete ploegen in alle categorieën vertegenwoordigd.

Het EK veldlopen was een organisatorisch hoogstandje van de Stichting Internationale Warandeloop en Attila met name van Niek van der Sanden en Bart Vennix, daarbij geholpen door een aantal externe (atletiek)specialisten en Ronald Veerbeek en zijn mensen van de Atletiekunie en de EAA. Extra prettig was het dat twee Nederlandse atleten medailles haalden bij dit EK. Susan Kuijken wist bij de meisjes-A een bronzen medaille te veroveren. Lornah Kiplagat kwam onder luid enthousiasme als winnares over de streep bij de vrouwen. Sergiy Lebid (Oekraïne) veroverde voor de zesde keer de titel bij de mannen.

Maar liefst 10.000 toeschouwers omzoomden het parcours op het grasveld van het Leijpark.

De gedachte dat dit EK de opstap zou worden voor meer belangstelling voor het veldlopen en betere Nederlandse vertegenwoordigingen naar de veldlooptoernooien werd niet bewaarheid. Wel kreeg de Tilburgse organisatie nauwere contacten met de EAA en werd de Internationale Warandeloop een vast onderdeel van het Europese veldlooptoernooi.



Met de klok mee:

- Lornah Kiplagat gaat zegevierend over de eindstreep.
- Start vrouwenveld.
- Passage meisjes-junioren A nabij de tribune.
- De Baileybrug, een stevige hindernis in het parcours.
- In het midden met de blonde haren Sergiy Lebid.
- Lornah Kiplagat en Susan Kuijken tonen trots hun medailles.





De scholierenlopen zijn sinds enkele jaren een niet meer weg te denken onderdeel van de Warandeloop. De kleine oneffenheden in het bosgedeelte vlakbij start en finish blijken dan plotseling toch 'echte' heuvels te zijn.

Bij de mannen toonde de Marokkaan Issa Dgoughi zich de sterkste met nog net twee Nederlanders in de top tien: Patrick Stitzinger en Koen Raymaekers.

CROSSCIRCUIT TER ZIELE

Opnieuw was er discussie over het crosscircuit in Nederland. Wie de historie van de Warandeloop doorneemt ziet dat dit een terugkerend thema is. De organisatie van de Warandeloop wilde steeds wel, maar er bleken te weinig wedstrijden van niveau te zijn om tot een goed circuit te komen. Volgens de Atletiekunie leefde het gewoon niet in Nederland. 'Atleten doen hier mee aan wedstrijden, naar het circuit keek niemand om', aldus bondsvoorzitter Wim Slootbeek. Voldoende reden om het KNAU crosscircuit te stoppen. Dat Uden haar wedstrijd bij gebrek aan middelen stop moest zetten en dat de Sylvesterloop de zaken organisatorisch niet voor elkaar kreeg, zal zeker niet vreemd zijn aan deze ontwikkeling. Tel daarbij op dat in de jaren negentig al een cross van formaat (de Duindigtcross in Wassenaar) gesneuveld was en Breda kwalitatief en kwantitatief terugliep ondermeer vanwege de 'concurrentie' van Egmond (waar veel atleten prioriteit aan gaven) en het is duidelijk dat er onvoldoende overbleef voor een volwaardig circuit.

De Europese Warandeloop van 2006 ging naar de Zwitser Christian Belz net voor de Ier Gary Murray en op enige afstand Gert-Jan Liefers. Aniko Kalovics herhaalde haar zege van 2005 ruim een halve minuut voor de in Nederland woonachtige Keniaanse Hilde Kibet. Andrea Deelstra was tiende.

BUTTER NIEUWE BELOFTE

Zijn er Nederlandse atleten die zoals in het verleden het hoofdnummer bij de Warandeloop naar zich toe kunnen trekken? De laatste Nederlandse overwinning bij de mannen dateert uit de tijd van Tonnie Dirks. In 1993 was hij eerste, in 1994 nog eens vierde en moest hij het erepodium laten aan Julius Ondieki en diens landgenoten Lagat en Lopuyet. Daarna volgde de Ethiopische en Keniaanse overwinningen. Michel Butter was als junior in 2004 winnaar van de cross voor de junioren-A. Daarna was hij bij het Crossgala achtereenvolgens 18e, 15e en in 2007 3e. Dat houdt een belofte in voor meer. Vooral die derde plaats gaf vertrouwen. Voor hem was 2007 een merkwaardige race. De Marokkaan Mourad Marofit liep vrijwel voortdurend op kop om tegen het einde te stoppen omdat hij steken had. Riyad el Mostapha en Butter lie-

pen hem voorbij. Morafit herpakte zich en wist Butter nog te achterhalen. El Mostapaha was inmiddels weg en pakte de winst. Adrienne Herzog pakte bij de vrouwen de zesde plek achter de opnieuw ongenaakbare Kalovics.

NIEUWE ONDERDELEN IN PROGRAMMA

Organisatorisch vonden er de laatste jaren de nodige veranderingen plaats. Vanaf 2006 was VGZ de nieuwe hoofdsponsor van de Warandeloop. In EAA-verband kwam er een heuse crossinterland en de Warandeloop gold bij steeds meer landen als kwalificatiewedstrijd voor de Europese Kampioenschappen.

Het tweedaagse programma werd uitgebreid met wandelen en Nordic Walking. Naast de trimlopen over diverse afstanden, kwam er ook een halve marathon onverhard en zelfs de mogelijkheid om solo dan wel als team een hele marathon af te leggen.

Het aantal recreatieve deelnemers is daarmee flink gestegen, zeker als ook de businessrun nog eens wordt meegeteld. Nadeel van een businessrun is weer wel dat tal van wedstrijdathleten daar aan mee gaan doen en het wedstrijdonderdeel bij de masters of senioren mijden. Tegenover meer dan 300 deelnemers aan de B-loop in de jaren tachtig staan nu nog geen 100 lopers. Maar het totale aantal wedstrijddeelnemers is met name door de sterke toename bij de jeugd de laatste jaren groter dan ooit.

De cross van Le Soir in Brussel had op de veldlopers in de jaren vijftig en zestig een grote aantrekkingskracht. Het was een massaal crossevenement, dat zijn weerga in Nederland niet kende. Het werkte inspi-

Honderden recreanten op een van de trimlopen die op zaterdag en zondag worden gehouden.





Start van het crossgala voor de vrouwen in 2007. Rechts met 163 Attila-atlete Merel de Knecht. Vooraan Ancuta Bobocel (152). Links met 151 de latere winnares Aniko Kalovics

rerend op de mannen van AV Volt die er naar toe gingen. Tegenwoordig is de massa geen wedstrijdloper, maar recreant. Duizenden, zo niet tienduizenden, maken hun trainingskilometers in de bossen, over de heidevelden, langs het strand en overal over de zandpaden. Ook het Warandebos is voor veel groepen en individuen, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, een trainingsgebied bij uitstek. De VGZ-Warandeloop trekt door de verscheidenheid in het programma de laatste jaren meer recreanten dan ooit tevoren. Maar de massale deelname die bij wegwedstrijden gebruikelijk is, blijft vooralsnog uit. Tilburg is met inmiddels meer dan 3000 deelnemers dan nog de uitzondering. Het is de grootste cross van Nederland.



De masters vormen al lange tijd een apart onderdeel bij de Warandeloop. Hier een beeld uit 2006.

KRACHT

Het relatief makkelijke parcours van de Warandeloop met lange meestal goed begaanbare paden en weinig hindernissen zoals de passage bij de vijver, de berenkuil en nog een enkele oneffenheid zorgde er altijd voor dat Tilburg voor veel atleten een vaste plek op de agenda had. De nauwe contacten die Frans Heffels vanaf 1972 (!) onderhoudt, de goede ontvangst en de prima sfeer in Tilburg doen de rest. Start- en prijzengelden maken daar sinds enkele jaren een onlosmakelijk deel van uit. De grote kracht van de Warandeloop is het Crossgala, de beste bezette wedstrijd in zijn soort in Nederland. Daarnaast is ook een sterke vrouwenwedstrijd opgekomen. Het derde opvallende aspect van de Warandeloop is de enorme groei van het programma. De overstap naar een tweedaagse in 1995 was een vondst die nieuwe mogelijkheden bood.

Van circa 1200 deelnemers in 1994 groeide de Warandeloop naar 1500 in 1995. Dat zette zich door: in 1998 2200, vijf jaar later, in 2003, 2800. De keuze voor een tweedaags evenement was duidelijk succesvol. In 2007 waren er 1700 finishers op de zaterdag en nog eens 1500 op de zondag.

Ook in 2008 is weer een nieuwigheid toegevoegd. Nadat de Warandeloop in 1991 als eerste cross in Nederland met een bedrijvenloop was gestart, voegt men in 2008 een officieus NK Cross voor bedrijven-teams toe. Het wordt opgezet in samenwerking met de Stichting Marathon Rotterdam als een van de NK's bedrijvenlopen.

De VGZ-Warandeloop is anno 2008 nog steeds nauw verbonden met Attila, dat een groot deel van de vrijwilligers levert. Ook bestuurlijk is de band er. Anno 2008 bestaat het bestuur uit Cees van Loon, Frans Heffels, Bart Vennix, Frank van Dorp, Peter Monsieurs, Jan Snoeren, Niek van der Sanden, Karien Coppens en Trudie Schils.

De VGZ-Warandeloop telt anno 2008 49 onderdelen met circa 3200 deelnemers. Het evenement behoudt daarmee zijn in de jaren zeventig verworven positie als het grootste en beste crossevenement in Nederland. Nooit hadden Noud Linkels en zijn mensen van AV Volt kunnen voorzien dat hun bosloop van 1 november 1956 met een paar starts nabij de rotonde van de Oude Warande nog eens een vijftigste uitvoering zou krijgen. Een bosloop die in meer dan vijftig jaar is uitgegroeid tot een tweedaagse Europese topwedstrijd.



Start van de eerste jaars pupillen-A meisjes in 2006. De belangstelling voor deze wedstrijden is zo groot, dat naast de categorie indeling ook een jaarindeling wordt toegepast.



Michel Butter, de Nederlandse crosskampioen van 2008, hier in actie tijdens de Warandeloop in 2007.

De landenwedstrijd voor junioren-A in 2007, een nieuw element in de VGZ-Warandeloop.



Winnaars hoofdnummers Warandeloop

Nr	Datum	Winnaar mannen	Winnaar vrouwen
1	1 november 1956	Frans Kuenen	
2	1 november 1957	Frans Kuenen	
3	1 november 1958	Piet Verstegen	
4	1 november 1959	Henk Christ	Toos Adriaanse
5	1 november 1960	Fons Veldhuizen	Toos Adriaanse
6	1 november 1961	Frans Kuenen	Toos Adriaanse
7	1 november 1962	Fons Veldhuizen	Toos Adriaanse
8	1 november 1963	Henk Snepvangers	
9	1 november 1964	Piet de Haas	
10	1 november 1965	Haico Scharn	
	1966 geen Warandeloop		
11	17 december 1967	Jo van de Hoogen	
	1968 geen Warandeloop		
12	23 november 1969	Ad van de Heijning	Tilly van der Made
13	22 november 1970	Ad van de Heijning	Gerry Steenbakkers
	1971 geen Warandeloop		
14	19 november 1972	Jos Hermens	Annie van de Kerkhof
15	2 december 1973	Haico Scharn	Anneke de Lange
16	1 december 1974	Haico Scharn	Bernadette van Roy (Bel)
17	30 november 1975	Haico Scharn	Joke van Gerwen
18	28 november 1976	Gerard Tebroke	Sonja Casteleyn (Bel)
19	27 november 1977	Ad Buijs	Carla Beurskens
20	26 november 1978	Gerard Tebroke	Carla Beurskens
21	25 november 1979	Dirks Geens (Bel)	Carla Beurskens
22	30 november 1980	Willy Polleunis (Bel)	Francien Peeters (Bel)
23	29 november 1981	Ray Crabb (Eng)	Francien Peeters (Bel)
24	28 november 1982	Johan van Leirsberghe (Bel)	Francien Peeters (Bel)
25	27 november 1983	Theo van den Abeel (Bel)	Elly van Hulst
26	25 november 1984	Tonnie Dirks	Elly van Hulst
27	24 november 1985	Tonnie Dirks	Ria van Landeghem (Bel)
28	25 november 1986	Tonnie Dirks	Elly van Hulst
29	29 november 1987	Rob de Brouwer	Christine Toonstra
30	27 november 1988	Tonnie Dirks	Elly van Hulst
31	26 november 1989	Marti ten Kate	Marjan Freriks
32	25 november 1990	Tonnie Dirks	Marjan Freriks
33	24 november 1991	Bashir Hussein (Eng)	Wilma van Onna
34	29 november 1992	Henk Gommer	Tegla Loroupe (Ken)
35	28 november 1993	Tonnie Dirks	Joyce Chepchumba (Ken)
36	27 november 1994	Julius Ondieki (Ken)	Selina Chirchir (Ken)
37	26 november 1995	Wilson Omwoyo (Ken)	Gete Wami (Eth)
38	24 november 1996	Asefa Mezgebu (Eth)	Gete Wami (Eth)
39	30 november 1997	Philip Mosima (Ken)	Gete Wami (Eth)





40	29 november 1998	Hailu Mekonnen (Eth)	Kutre Dulecha (Eth)
41	28 november 1999	Mark Bett (Ken)	Lydia Cheromei (Ken)
42	26 november 2000	Kenenisa Bekele (Eth)	Susan Chepkemei (Eth)
43	25 november 2001	Wilson Chelal (Ken)	Lornah Kiplagat (Ken)
44	24 november 2002	Wilson Chemweno (Ken)	Simone Staicu (Rom)
45	30 november 2003	Luke Kibet (Ken)	Sabrine Mockenhaupt (Dts)
46	28 november 2004#	Bernard Kipchego (Ken)	Lydia Cheromei (Ken)
47	13 november 2005	Issa Dghougi (Mar)	Aniko Kalovics (Hong)
48	12 november 2006	Christian Belz (Zwi)	Aniko Kalovics (Hong)
49	11 november 2007	Riyad el Mostapha (Bah)	Aniko Kalovics (Hong)
50	23 november 2008	?	?

* in 1966, 1968 en 1971 heeft de Warandeloopt niet plaatsgevonden

In 2004 is eenmalig met het oog op een try-out voor de EK veldlopen uitgeweken naar het Leijpark

De mannen liepen aanvankelijk 3600 meter, maar dat werd al snel 5000 meter. Vanaf 1965 was de afstand 6600 meter. In 1972 werd het 8600 meter. Daarna is enkele jaren sprake van 9 tot 10 km. Vanaf 1980 is het definitief 10.000 meter.

Bij de vrouwen waren de eerste crosswedstrijden in Tilburg nog geen kilometer lang. In 1969 was het 1250 meter. In 1972 2100 meter en in 1975 2700 meter. In 1983 werd het 3600 meter, in 1989 4300 meter om in 1993 op 5000 meter uit te komen. Al enkele jaren later ging het hoofdnummer bij de vrouwen over 6200 meter. De internationale ontwikkelingen volgend zijn de afstanden recent via 7100 meter (2006) verlengd naar 8100 meter (2007).